

GAZDASÁGI LAPOK

4. szám.

Megjelenik minden vasárnap.

1916. Január 23.

Manillazsineg

kévekötő aratógépekhez legolcsóbban
Sürgőnycim: NAGELA BUDAPEST.

NAGEL ADOLF

zsák- és ponyvagyar
és kölcsönzőintézet

Budapest, V., Arany-János-u. 10.
Vidéki telefon: 104-10 és 35-92.

Vizfehér kétszer mosott motorhajtó BENZOL

minőségileg messze felülmúlja az ezidőszerint forgalomban levő nehéz benzin fajokat, mert nagyobb a hajtóereje, könnyebben gyújt, kiadósabb tehát olcsóbb mint a benzin. Nem esik pénzügyőri ellenőrzés alá. Szállítja Krayér E. és Társa cs. és kir. udvari szállító
Budapest, V: ker., Váci-ut 34. szám.

EREDETI STOCK MOTOREKE

nagyszámu rendelés folytán csak jövő évi szállításra kapható.

Hazánkban közel 100 gép dolgozik.
7 éves referenciák tartósságra. Számos utánrendelés.

VEZÉRKÉPVISELET:
MUNKÁCSI ÉS BÁNKI

OKL. GÉPÉSZMÉRNÖKÖK MÉRNÖKI IRODÁJA,
BUDAPEST, VI., VILMOS CSÁSZÁR-UT 45. I. EM.
TELEFON: 76-94. SÜRGÖNYCIM: DIPLINGS.

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hírneves füsteső-tulhevitőjével.

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitett rendszer úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmúlnak és lényegesen kevesebb szenet fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Vilmos császár-ut 51. Sürgőnycim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21.

Uj és egyszer használt lisztes és korpás

ZSÁKOKAT

legjobban és olcsón szállít:

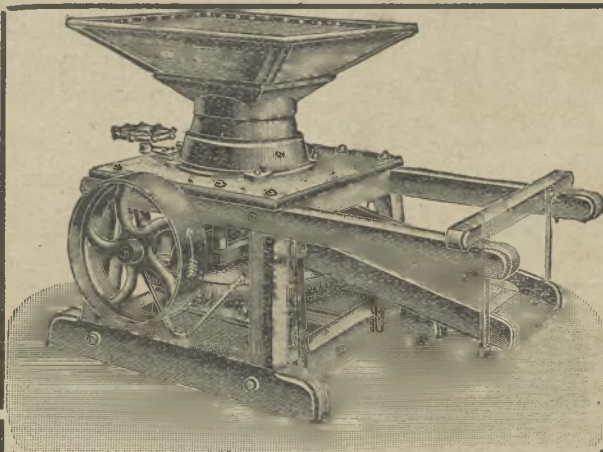
SCHLESINGER ÉS TÁRSA

zsák- és ponyvakölcsönző intézet
Budapest, VI., Gr. Zichy Jenő-u. 36.

Kévekötők-, ponyva-, zsineg-, juta- és lengyártmányok gyári raktára.

Telefon 15-28.

Telefon 15-28.

Csőves tengeri-darálógépek

rázósztatával, gőz- és motorhajtásra.

A legideálisabb és legczélszerűbb gazdasági gép csőves tengeri, kukoricza, valamint mindennemű gabona darálására. Kapható:

Szücs Ödönnél, Budapest, VI., Nagymező-utca 66. sz.

Zsák- és ponyvakölcsönzés.

ZSÁK, PONYVA, ZSINEGÁRUK

legmegbízhatóbb szállítója
SCHILLINGER MIKSA
Budapest, V., Rudolf-rakpart 7. (Az orszagház mellett.)
Telefon: 45-26. Alapított 1878.

Pályázatokhoz csak bizonyítvány-másolatok csatolandók. Eredeti bizonyítványok elvesztéséért a kiadóhivatal nem vállal felelősséget. ***

KIS HIRDETŐ

A kihirdetések ára: minden szó 5 fillér a vastagabb betűvel irt szavak 10 fillér. a legkisebb hirdetés 1 korona. Csak oly levelek továbbíthatnak, melyek a szükséges póstabélyeggel ellátva küldetnek be. □ □ □

Rézgálicz.

Szőlőpermetezőhöz kapható kisebb-nagyobb tételekben kgrmonként 7-50 koronájával

„Milltelep“ Nagyösz.

Ugyanott kétéves szőlő-oltványok és amerikai sima szőlővesszők is kaphatók. Gazdaságnoz és zöldségtermeléshez értő vinczellér felvéttetik.

Hreblay Emilné állattelepén, Eperjes.

Igen jól tojó hófehér orpington és gyönyörűen színrezt kendermagos plimut tyukok fajtiszta tenyésztéssel darabonként 1 K árban előjegyezhetők és február hó 1-től kezdve szállíthatók az előjegyzés sorrendjében. Megrendelésnél a pénz egyidejűleg beküldendő. Választott yorksirei malacok, mindenkor élő-súly kilogrammonként napi áron kaphatók. Ugyanott óriási belga házinyulak is kaphatók. Áruk 3 hónaps korban darabonként 10 korona. Azon túl havonta 8 koronával drágábbak.

Gazdasági segédtsízt keres- tetik lehetőleg rögtön belépésre 8) korona havi fizetéssel és mosásou kívül teljes ellátással. Ajánlatok Ozorai béruradalom. Ozora, Tolna m. ezimzendők.

Motoreke 15 HP amerikai 4 vázu ekével allig használt, kedvező árban Sipos Antalnál, Arad, Boros Béni-tér 3.

Fajbaromfitelep Hugyag, Nógrádmegye. Nagytestű nemesített magyar kendermagos tyukok tenyésztésével 15 darab 10 korona. Rázásmentes csomagolás ingyen.

Északnémet

takarmányréma

Mammul 115 kor.
ekkendorfi 120 kor.
100 kilogrammonként jótállás mellett kapható.

Brüder Jelinek,
Bizans Mähren.

Hirdetéseket felvesz a kiadóhivatal. **Budapest, VIII., József-utca 15.**

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos.** — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona. Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, VIII., József-utca 15.**

Sürgönyezim: **TURKSMA** Viehgeschäfft Leeuwarden

Pontos kiszolgálás

Elsőrendű elismerő nyilatkozatok

Eredeti hollandi hasas- és tenyész-szarvasmarha

vételeket közvetlenül mérsékelt jutalék mellett

J. TURKSMA,

szarvasmarha kereskedése

LEEWARDEN (HOLLAND).

BAKANCSONK

katonai foglyok és munkások részére jutányos árban kaphatók **BASCH** és **THIERFELD** czégnél **BUDAPEST, VI., Szerencsen-utca 44.**

A munkáltatási időnyre ajánlunk

elsőrendű pestvárosi fehér tábla- és kitűnő vidéki perzselt

munkásszalonnát,

valamint pestvárosi

disznózsirt

a legmérsékeltébb árban. Felhívásra kedvező ajánlatokkal készségesen szolgálunk

WEISZ LIPÓT és TÁRSA

disznózsir- és szalonnagykereskedők, **Budapest, IX., Hentes-utca 17.**
Sürgönyezim: „Weiszefett, Budapest.“ Interurban távbeszélő „József“ 14—50

Gazdasági téli gyapottakarókat

ugy lovak mint

munkások részére

140x190 cm. nagyságban bérmentve 13 K szállít:

„SOHR“

lópokróc szállítási telepe

SOMOGYSZILL.

Tekintve, hogy csak korlátolt mennyiség áll rendelkezésre, ajánlatos a szükségletet biztosítani.

Név és védjegy Törvényes szabadalom.

Reitter Oszkár

nagybecskerekeli főkapitány és fajbaromfi tenyésztőnek nagyszerű találmánya

a „PATKÁNIN“

patkányirtó szer (nem mérge) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas.

1 adag ára 2 korona mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához.

Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve.

A biztos eredményért jótállás! Ismertető prospektust, melyben le van írva, hogy különféle gazdaságban hány adag használandó. Kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány Patkánin gyárának vezetője Nagybecskereken.

A 33 év óta fennálló

FISCHER-féle ZSÁK- és PONYVA-GYÁR

BUDAPEST, Nádor-u. 31-33. egyike az ország legmegbízhatóbb beszerzési forrásainak.

Lópokrócok,

valódi amerikai

Manila-kévektők,

SZŐLŐKÖTŐZŐ-FONALAK,

jobb és olcsóbb a raffinál. Egyszer használt ponyvák, termény- és lisztos-zsákok is allandóan jutányosan kaphatók.

Állások, pályázatok,

valamennyi szakmából olvasható az „Országos Pályázati Közlönyben“. Ingyen mutatványszám. Budapest, IX. kor., Üllői-ut 55.

A legjobb gazdasági

DARÁLÓ A PERPLEX ŐLŐGÉP

Megőröl minden szemes terményt, szalmát, vagy más száraz takarmánypótló anyagot.

MARCHEGGI GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE R.-TÁRSASÁG

Vezérképviselő

Hinsenkamp László

BUDAPEST,

V., Sziget-utca 4.

„HANGYA“

A **Magyar Gazdaszövetség fogyasztási és értékesítő szövetkezete** bármely községbe költségmentesen küldi ki megbízottját, a hol fogyasztási és értékesítő szövetkezetet akarnak szervezni. Mielőtt a mozgalmat megindítanák, forduljanak a kezdeményezők utbaigazításért a

„Hangya“ igazgatóságához: Budapest, IX., Közraktár-utca 34. sz.

A „Hangya“ kötelékében az 1914. év végén 1278 fogyasztási szövetkezet működött, a melyek alap- és tartaléktőkéje 11 millió koronára rug, évi forgalmuk pedig meghaladja a 60 millió koronát. **Földmivelő népünk erkölcsi emelkedésének és vagyoni gyarapodásának legbiztosabb eszköze a gazdasági szervezkedés s a termelés fejlesztése. Az értékesítés kedvezőbb tétele, a háztartási és gazdasági szükségletek jutányosabb beszerzése csak fogyasztási és értékesítő szövetkezetek útján érhető el.**

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMIOS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV:
Hosszunk mezei gazdaságunkba
helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 „
Negyed évre	5 „

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékletével.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz oszmenndők.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala vess fel.
Arjegyék ingyen és bérmentve.
Hirdetési mellékletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

TELEFON: József 40—66.

Az a lapokban foglalt minden cikkért az utányomás joga fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA

TARTALOM.

	Lap
Szemle	31
Uj közszellem	32
A világháboru nemzetgazdasági jelenséggel Európa kitéhez- tetésével. — Löherer Andor	33
Mit várhatunk a háboru után. — Sonnenfeld Ödön	33
Mit vessünk az elvetetlenül maradt őszi gabonák helyébe? Grabner Emil	35
Néhány szó a közvetítő kereskedelemről. — Balogh Bálint	35
Könyvismertetés	36
Kérdések és feleletek	36
Kérdések: Szükséges-e a gyümölcsfákat metszeni	36
Feleletek: Milyen fák alkalmasak élő sövénynek. — Szűcs Zoltán	36
Hírek	36

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Készipartermé-
nyeket szállítsunk külföldre, ne nyersanyagokat. —
Valami a katonai szabadságolásról).

Kissé keményebb lett az idő, de csak egy pár napra kezdett az eke kifagyni a barázdából, usra a gőzszántógép működhetett már, de megint újra lehet szántani. Megszűnt már a legeslegké-
sőbbi őszi buza vetése is és hogy ha ismét föl-
enged egészen s megszikkad annyira, hogy rá
lehet lépni a talajra, akkor már a tavaszi buzát
fogják vetni mindenütt, ott, hol elmaradt az őszi
egy részének vetése, a nedves időjárás, az iga-
és a munkáshány miatt. A korán vetett őszi
aranylag elég jók.

Többet írni ezidőszertint felesleges volna az
időjárásról és gazdasági helyzetről s azt véljük,
sokkal nagyobb szolgálatot teszünk olvasóink-
nak, ha a szemlének szánt hely egy részét azon
remek megnyitással töltjük ki, melyet Molnár
Viktor nyugalmazott államtitkár tartott az
Uránia-Színház közgyűlésén és melynek közlé-
sét a nagynevű szerző szerkesztőnkhez írt sa-
játkezű levelével engedte meg. Oly tökéletes re-
mekmű ezen szónoklat, melynél szebbet alig ol-
vastunk s oly tömören és mégis lelkünk mélyébe
ható, hogy nem felejt el, a ki egyszer megfon-
tolva átolvassa.

A Molnárok Lapja igen életrevaló eszmét pen-
ditett meg, midőn kifejtette, hogy a bekövetke-
zendő béke korszakában a magyar ipar ne arra
törekedjék, miszerint felgyártmányt — a lisztet
szállítsa külföldre, hanem azon iparkodjék, hogy
teljes készítményeket, tézstaneműeket stb. adjon
el a vámsorompón túl levő országoknak. Ha
Anglia idegen gabonából készült lisztből kéxe-

ket az egész világon tud értékesíteni, miért ne
tudnánk mi a saját felülmulhatatlan minőségű
lisztünkől készült csőtésztaikat, makarónt,
kexet, levestésztaikat, tartós teasüteményféleket
a külföldnek eladni? Erre törekedjünk ne
csak ezen az egy téren, de mindegyiken. Ne a
nyersterményeket vigyük ki, mint eddig, ne bu-
zát, hanem süteményt, ne árpát, komlót, hanem
sert, ne nyersbort, hanem nyergesárut, bőrön-
döket, erszényeket, lábbelit stb. Wiennek sem
kellene élőállatot adni, hanem kolbászárukat,
sonkát, szalonnát, oldalast, füstölthust stb.
Ezre és a többi hasonló kikészítő ipar fellen-
dítésére törekedjünk a nyersterményeket szol-
gáltató mezőgazdasággal karöltve, akkor majd
apadni fog az az óriási különbözet, mely beho-
zatali és kiviteli árumérlegünk értéke között
fennáll és valutánk javulása nem fog elmaradni.
Jó lenne máris foglalkozni ezen eszméssel, hogy
testet öltése annál könnyebb legyen, ha megér-
kezik a béke ideje — mely hogy mielőbb legyen,
azért imádkozunk mindannyian.

Egy alkalommal, hónapok előtt már szóvá
tettük, hogy van akárhány olyan községünk,
melyben a szecsavágást és darálást egy helyen
végzik s ha ily telep kezelőjét katonáékhoz be-
hívják, megakad az állattakarmányozás és hiz-
lalás. Akkor illetékes helyről arra figyelmeztet-
tek, miszerint a darálómalmokat nem lehet kellő-
leg ellenőrizni és azért p. o. Németországban
ezek működése be is lett szüntetve, mert észre-
vették, hogy emberi eledelül alkalmas gabonát
is daráltak és ezt elvonván a kenyérből, csak ron-
tottak a megélhetés helyzetén. Ily érvek előtt
meg kell hajolnunk, valóban csak akkor és ott
lehet a darálókat — háborus időben — működ-
tetni, hol kellő ellenőrzés van, nehogy visszaél-
ések történjenek. Habár a takarmányelőkészítés
állattenyésztési és hizlalási szempontból felette
fontos és elkerülhetlen szükséges, mégis lehet a
a községi közös telepet nélkülözni, ha az illető
helységben is úgy, mint a legtöbb helyen, min-
den gazdaság maga végzi ezen munkákat, mihez
más nem kell, csak a megfelelő nagyságu répa-
és szecsavágógép beszerzése, hajtóerő kisbir-
toknál emberi, középénél igásállat vagy benzin-
motor lehet. Természetesen a kellő benzin vagy
egyéb erőfejlesztő anyagnak beszerzése tétecsék
az illetőknek lehetővé. Egészen más lapra tarto-
zik a fűrésztelepek vezetőjének ügye; oly óriási
mindenütt a tüzfahiány, hogy a fűrészelést köz-
ügynek kell tekinteni és ha ily telep vezetője,
gépésze katonáéknál volna, azt a községnek, vá-
rosnak kötelessége volna mielőbb kireklamálni
és legalább a tél folyamára (3 óra) szabadsá-
goltatni.

E helyen említjük fel azt is, hogy a földmive-
lésügyi miniszteriumnak a katonai parancsnok-
ságoknál, illetve a honvédelmi és hadügyi mi-
niszteriumoknál is teljes nyomatékmal arra kell
hatni, hogy a közelgő tavaszi vetésre szóló sza-
badságolásokat ne 2 hétre szabják, hanem leg-
alább 4 hétre toldják ki. Láttuk ugyanis, hogy
összesen is csak 2 hetet kaptak gazdáink s ezen
idő alatt, mert az időjárás módfelett esős volt,
némely vidéken alig tudtak 1—2 napon át dol-
gozni és mikor letelt a szabadság, az őszi alá
szánt földeknek egy csekély kis része lett csak
bevetve. A többi maradt az asszonyra, gyerek
kekre és a tehetetlen aggokra és részben ez az
oka, hogy hazánkban annak, ami őszi lett
volna elvetendő, alig 50%-a lett elvetve. Okul-
junk a multak tanulságain, vonjuk le a követ-
keztetéseket s ha már el is késtünk az őszi ga-
bonavetések szaporításának idejétől. Ne essünk
ugyan ezen hibába a tavaszi vetéskor. Mert mégis
csak jobban, szebben, gyorsabban, szóval töké-
letesebben megy a munka, ha maga az »embör«
a gazda végzi ezt, nem holmi gyerek és fehér
nép. Hisz ugysem egyszerre vetnek mindenütt,
az Alföldön máskor, mint Dunáninnen vagy tul
és a Felföldön, meg Erdélyben még később,
egy hogy egyik rész már visszatér, mire a másik
elmegy, azért szerény véleményünk szerint nem
fog okozni nehézséget, hogyha 4 hétre szabad-
ságolják azokat a gazdákat, kiknek vetésidőre
való otthoni működése — a községi előljáróság
és a főbíró bizonyosága szerint — elkerülhetle-
nül szükséges. Nemcsak a polgári népesség, ha-
nem a dicső hadsereg táplálása is a terméstől
függ, tehát a katonaságnak saját érdeke, hogy
minden talpalatnyi föld be legyen vetve, hogy
termővé legyen téve.

Sok helyen alig van már igásló a gazdák ke-
zén, ily helyeken kiségethetnék a katonák föld-
műveinket, hogyha a közeli helyőrségi lovak-
ból a legsürgősebb mezei munkára olcsón köl-
csönöznének lovakat. Hogyha katonáék Gali-
cziának nagy részét be tudták művelni, ha a
németek még az ellenséges francia földet is
megművelték katonai erővel, akkor mi is teljes
joggal remélhetjük, hogy a helyőrségeken levő
— nem a harcztéren vagyis tűzvonalban álló —
katonaság segítségére lesz gazdáinknak, nehogy
megint elkéssünk minden talajmunkával, mint a
mult évben. Annnyival is inkább hangsúlyoznunk
kell ezt, mert az idén még sokkalta kevesebb az
ittthon levő férfi, mint volt a mult esztendőben.
Előljáróságok, járási és megyei hatóságok fejtse-
nek ki mindenütt kellő erélyt, hogy a tavaszi
vetés és egyéb mezőgazdasági munka fennaka-
dást ne szenvedjen s jól és gyorsan kellő időben
legyen végrehajtva.

TAKARMÁNYDARA (KORPA)

TENGERICSUTKÁBÓL

a LANZ-féle őrlőgéppel! Az
eddig csak tüzelésre használt
tengericsutka mint KITÜNŐ
TAKARMÁNY értékesíthető.

AJÁNLATTAL
SZOLGÁL:

HAHN ARTHUR és TÁRSAI BUDAPEST, VIII. KERÜLET, ÜLLŐI-UT 52g.

Sürgönczim: CASE BUDAPEST.

Eredeti
amerikai

CASE

gőzszántó-
gépek,
a c z é l
c s é p l ő k.

STOVER amerikai benzinmoto-
rok és lokomobilok.

Uj közszellem.

— Molnár Viktor elnöki megnyitója az Uránia-Színház R.-T. 1915. évi december hó 15-én tartott közgyűlésén. —

Az Uránia magyar tudományos színház az utolsó két évben 26.600 koronát vesztett. A háború és a háborút közvetlenül megelőző súlyos gazdasági viszonyok nem kedveztek kulturális és tudományos vállalatunknak és részvénytőkéinknek több mint egy negyedét költöttük el intézményünk fenntartása érdekében. Az idei üzleti év is előreláthatólag veszteséggel fog járni, sőt attól is kell tartanunk, hogy a háború befejezése után is folytatnunk kell még kulturális vállalatunk létezésében a küzdelmet.

Három ut kínálkozik arra, hogy azon elindulva tudományos intézményünk zavartalan működését biztosíthassuk, és abbéli törekvésünket is megvalósíthassuk, hogy az ismeretterjesztés érdekében már eddig is nagy sikerrel működő és országos jelentőséget nyert vállalatunk nyugodtabb, eredményesebb, jobb jövőt élvezhessen.

Az egyik ut volna részvénytőkéink felemelése, melyet azonban alig érhetünk el. Nagy nehezen sikerült 16 évvel ezelőtt is a vállalkozás megindítására szükséges 100.000 koronát összegyűjtenünk. Mert bár a részvénytársaság formája nem zárta ki a befektetett tőke jövedelmezőségét, a vállalkozás tudományos és hazafias jellege nem biztatott a nagyobb haszonra való reménységgel. A pénzt olyanok adták össze, akik a kulturát magáért a kulturáért szeretik és szívesen áldoznak a kevésből is közművelődési célokra. A helyzet e tekintetben is most rosszabb, mint volt azelőtt. A háború igénybe vette összes gazdasági erőinket és oly pusztításokat és változásokat idézett elő ezen a téren, a melyek évtizedekre fognak kihatni egész kulturális és gazdasági életünkre.

Magyarország nemzeti kulturájára nézve örökre sajnálatos, hogy éppen az a népréteg, az a társadalmi középosztály került a legnehezebb életviszonyok közé, amelyre minden társadalmi és közművelődési érdek gondozása hárult és a mely a háború alatt is a legnagyobb áldozatot hozta a hadviselés céljaira. A nemzeti közművelődés iránt mindig érdeklődőktől tehát újabb pénzáldozatot nem kívánhatunk; a gazdagoktól és vagyonosoktól pedig nem várhatunk támogatást, mert eddig sem éreztük azoknak segítő kezét.

A második mód arra, hogy kulturális intézményünk nagyobb szabású tevékenységet fejthessen ki, az volna, hogy állami támogatást kérjünk, a mit eddig azért mellőztünk, mert egyfelől példát akartunk adni arra, hogy odaadó munkával és gondos körültekintéssel még hazánkban is lehet kulturális intézményt tisztán társadalmi erővel fenntartani, másrészt mert közművelődési intézményünket minden külső és változó befolyástól és gyámokdástól mentesíteni óhajtottuk. Eredetileg vallott eme önérzetes felfogásunkat most is valljuk és csak a végső szükségben fogjuk kérni az állami támogatást, a melyre hazánkban, sajnos, mindenki és minden intézmény elsősorban számít és melyre jórészt bizony rá is szorul. Egyébként az államnak oly nagy mértékben kell majd minden téren segítenie a háború után oly célból, hogy a háború által elpusztított értékeket életre kelthesse, az ütött sebeket behegessze és a jövő fejlődését előmozdíthassa, hogy azt újabb és újabb áldozatoktól lehetőleg kimélni minden állampolgárnak kötelességévé lesz.

A harmadik ut, a melyre lépniünk lehet, hogy színházunk zavartalan működését és fejlődését biztosítsuk, az önerejünkbe és saját munkánkba vetett hitnek és az ebből kiinduló akaratnak utja.

Az a lelkes gárda, a mely körülöttünk csoportosul és másfél évtized óta munkálkodik, az a csekély, de lelkes közönség, mely rokonszenvével és támogatásával eddig is segítette minket, azt hiszem, kitart mellettünk a jövőben is és osztozkodik velünk abban a dicsőségben, mely meghozza nekünk azt a jövőt, mikor a nagyjelentőséget képviselő közintézményünk a tornyosuló nehézségek és megnehezült életviszonyok dacára is tovább élni és újra virágozni fog.

Legtöbbször azonban a közszellemnek alapos és öntudatos megváltozásától, a háború által való megédzésétől, a komoly munkát, a becsületos törekvést és önzetlenül a közérdeket szolgáló gondolkodást minden felett megbecsülő új közfelfogástól várhatunk.

A háború, a mely nemzetünk egész kulturális és gazdasági életét a legnagyobb erőpróbára tette, élesen rávilágított közéletünk és társadalmunk erényeire és jó tulajdonságaira, de éppen így felelt számátalan gyarlóságunkat, közömbös szervezetlenségünket és nagy fogyatkozásunkat is.

El nem muldó dicsőségünk, hogy a súlyos erőpróbát legjobban kulturális életünk állotta ki. Kizárólag ennek a különleges és önálló kulturának köszönhetően azt a nemes idealizmust, mely harczólk fiaink szívét a hazaszeretet kiolthatatlan lángjával hevítette; azt a társadalmi áldozatkészséget, el nem csüggedő kitartást, türelmet, általában azt a jövőben való bizakodást, mely életerőnk fenntartottá és végül azt a megenyhülést és elszóródást, mely Magyarországot véghetetlen gyászát és gondját ellefejtette. Kétségtelen azonban, hogy az az irányt szabó szellem, a melyet közművelődésünk vezetési és küzdő katonái hosszú és fárasztó munkával a maguk körében inkább megteremtettek, nem ment még annyira a köztudatba, hogy abból egy mindenképpen átható egészséges közszellem, vezérlő világéret és egyetemes akarat fejlődhetett volna ki.

Ily közszellem hiánya leginkább gazdasági életünkön észlelhető. Gazdasági életünk például fejlettebb fokán alig kapcsolódik be közéletünkbe, egészen egyéni életet él és külön célokat követ. El kellett ennek következnie, mert magára hagytuk és nem iparkodtunk bevonni, sőt bekényszeríteni abba a nagy rendbe, abba a magasabb életfolyamatba, a mely a legnagyobb közérdekből ugy az egyén, mint a nemzet életében egységes, szerves és cél tudatos, tehát általános, a köznek felelős gondozást kíván.

Nem elég a különböző társadalmi és osztályérdekek és érdekcsoportok gondozása, irányítása és támogatása, a mely önmagában is egyoldalú tevékenység, hanem az szükséges, hogy minden társadalmi réteg nagy érdekeivel, az összesség javával számolni akaró és azzal megalkudni tudó, egységes és okos közszellemben kormányoztassék. A gazdasági életbe is bele kell kényszeríteni a nemzeti kultúrászellemet, a mely első sorban az összességet, az ország közérdekeit, Magyarországot életre-éljait és csak második sorban önmagát imádja.

Most egy világháború visszfényénél látjuk világosan csak, hogy nemzeti nagyságunk és boldogulásunk érdekei feltétlenül kívánják azt, de követelik szorosabb értelemben vett közművelődési érdekeink, sőt maga azon erkölcsi és történeti közösség is, mely elvégre a magyar államot is alkotja, küzdelmeiben a nemzetet erősíti s annak hatalmát mint természetes eleven erő gyarapítja.

A háború egyik legkirívóbb és legszomorubb jelensége lett a mohó pénzvágy, a pénz imádása, a pénz nagyobbodó hatalma, a melynek becsét és csábítását a súlyos megélhetési viszonyok csak fo-

kozták, sőt jórészt egyes körökben általánosították. Pedig ebben a jelenségben a legnagyobb veszedelem rejlik, mely egész közéletünket fenyegetheti, ha megfelelő gazdasági politikával nem tudjuk az anyagi érdekeket az általános, a közérdek szolgálatába beállítani.

»Az aranyért való átkozott éhség — mondja egy régi ió — csábítja minden rosszra a belebolondult lelkeket; elkápráztatja az ést, törli a lelkiismeretet, elhomályosítja az emlékezőtehetséget, tévútra vezet az akaratot, nem ösmer barátot, nem ösmer rokont, nem fél Istentől, nem szégyenel semmit az emberek előtt!«

Kétségtelen, hogy már most kell gondolnunk arra, hogy a béke beálltával olyan gazdasági politikát kezd-ményezzünk és végezzünk, amely a most említett erkölcsi és gazdasági elvadás ellen megvéd bennünket és a mely a háború után reánk háruló anyagi terhek elviselésére is képesít. A kiadott és elpusztult milliárdokhoz újabb milliárdok szükségesek az új beruházások és új szükségletek céljaira; másrészt a nemzetközi élet zavartalan helyreállítása is sok, sok millióba fog kerülni, külföldi hi-telezőknek a háborúban elmaradt kielégítése nem várhat sokáig, számitani kell azokat a rengeteg összegeket is, melyeket minden polgár a háború alatti kényszerhelyzetben elköltött és a melyeket majd a békében pótolnia kell.

Kétségtelen, hogy ezt a felmérhetetlen terhet jelenlegi szegénységünk, mostani berendezkedésünk és szervezetünk mellett még akkor sem tudjuk elviselni, ha mindenki jövedelmének felét fordítja erre a célra. Hiszen egy angol államférfiu még a gazdag angol nemzetnek is ugyanazt helyezte k-látásba.

A háború abba a kényszerhelyzetbe hozott bennünket, hogy egyrészt egész állami életünket, köz-igazgatásunkat, igazgatszolgáltatásunkat, kereskedelmi, gazdasági és különösen mezőgazdasági politikánkat gyökeresen át kell alakítanunk, másrészt pedig pénzügyi és hiteléletünket a gazdasági élet érdekkörébe bekapcsolnunk, decentralizálnunk és a köz szolgálatába állítanunk.

Mindazok a törvényhatósági alkotások, a melyek így szükségessé válnak, elsősorban önkénytelenül azt fogják célozni, hogy mindenkinél termelő-képességét, munkakedvét és munkabírását fokozzák, munkája gyümölcsét biztosítsák, megélhetését és boldogulását megkönnyítsék.

E beszéd kerete és alkalma azonban kizárja a modern magyar állam berendezéséhez szükséges reformtervek részletes felsorolását.

A jövő munkáját irányító szellemet illetően röviden és általában csak annyit jegyezhetek itt meg, hogy minden törvényhozási, kormányzati és társadalmi intézkedésnek az emberek nemesebb egyen-lőségét és az anyagi erők igazságosabb decentrali-zálását kell szolgálnia azzal a célzattal, hogy egy éltörős, dolgos és törzsozkös oly polgárság alakul-hasson ki, mint például a német birodalomban.

De nemcsak az egyén kereső- és termelőképes-ségét kell biztosítanunk és megkönnyítenünk; az ál-lamnak nemcsak arról kell gondoskodnia, hogy a nép nagy tömege életfenntartását biztosíthassa, hanem arról is, hogy szerény kiadásai mellett még valamit meg is takaríthasson. A takarékosagra ugyanis minden téren rászorulunk és arra minden-ki nevelnünk is kell.

Mint mezőgazdasági állam megtehetjük, de a nép könnyebb megélhetése céljából meg is kell tennünk, hogy alkalmat adjunk mindenkinél arra, hogy egy darab földet megvásárolva, vagy kibérelve — legalább kerti gazdálkodást folytathasson. Minden

A világháború nemzetgazdasági jelenségei Európa kiéheztetésével.

Irta: Löherer Andor.

A világ egészének legfőbb és éltető érdeke, hogy Anglia világpolitikailag és a világgazdaság, a világkereskedelem tekintetében is, az európai civilizált, kulturális nemzetek sorában ne egy egyeduralmat képező, diktatori hatalmat önzően kihasználó legfőbb egységként szerepeljen, hanem a többi nemzetekkel egyenrangú tényező legyen.

Az angoloknak mai, kizárólagos üzéri-és bussiness-politikája helyébe a fehér fajok érdekazonosságán nyugvó, tisztultabb, nemesebb, emberiesebb, önzetlenebb célok által vezérelt érdekszövetségnek kell lépnie.

Ez pedig csak úgy érhető el, ha az angol imperializmust megtörik, a ma forrongó gyarmatokat felszabadítják, az eddigi teljesen való kizsákmányolása a gyarmatoknak hasonlóan megszűnik és értékes árú a felszabadított értékesítés révén, közvetlenül jutnak a világkereskedelemben s végül, hogy a kalóztelepek buvó helyei — Gibraltár, Suez stb. — robbantassanak. Ezek nélkül a világkereskedelem nem lehet soha szabaddá, ez pedig az iparnak mai roppant fejlettségénél éppen olyan érdeke és joga valamennyi nemzetnek, mint amiképen ezt Anglia ez idő szerint kizárólagos és megdönthetetlen előjogának tekintette, ökoljoga és kalózkodó betörései révén. Ezt meg kell érteni valamennyi iparát nagy áldozatok árán fejlesztett államnak. Ha ezt megértették, nyomban itt áll előttünk a világbéke, ahol az új elhelyezkedés a méltányos, igazságos és minden nemzetet megillető alapon szabályozható minden idáig páratlanul álló tömeggyilkolások elmaradásával.

Ha Anglia nem volna annyira buldog, nem volna annyira kegyetlenül önző, nem volna annyira követelő, nem volna annyira istentelen és vak, az ellene mindenütt fellépett lázadások kitörésén okulna, telhetetlenségéből engednie kellene és jövő érdekeit, a megmenthetőknél továbbra való biztosítása érdekében, a fehér faj nagy világérdekeihez kellene beilleszteni, nem pedig fölébe állítani, nehogy a mostani: *vabank játékában mindent veszítsen és semmit se mentsen meg.*

A gyarmatok elszakadása, felszabadulása, a mai világháború felderítő ereje folytán már csak idő kérdése. Boldog, aki megérheti.

A gyarmatokat fortélylval, megrohanással, ökoljoggal megszerezni

könnyebb volt, mint azokat, a minden oldalról előretörő érdekek közepette becsülettel megtartani.

Az üzlet vége. Anglia a világ bankára. Láttuk most is, miképen szívja fel a francia, a belga, az orosz, az indiai aranyat, hogy eme arany helyett értéktelen papírost adjon a világháború céljaira. A liquidáció előbb indult meg az angolok részéről, mintsem azt a győzelem magával hozná. Angliának aranya a bomba, amely mihamar felrobban. Csak azt nem tudjuk még, hogy a robbanás az angol gyarmatok, az angol tranzverzális vasút melyik pontján, a keleti harctéren, avagy a francia földön s nem lehetetlen, magában Londonban és épen Cityben fog-e megtörténni. Aug. 18-ika azonban hamarosan meghozta a választ. »Moncy«, »Moncy«, »Bussiness!«, »Bussiness!« vezérelveit végre a világ népei is megérthették eltanulhatták. Ezek ellen szükséges első sorban a közös védelem.

Ha Angliának a mai világháború, éppen úgy, mint minden eddigi háboruja, minden nemesebb emberi érzés kizárásával csakis a jövedelmező: »bussiness« volt, a világ népei is végre hasonlóknak tekinthetik. Legyen tehát a többi népeknek is ez a vezérelve.

A bussiness célokért ezelőtt együtt haladtak a pénz nagyhatalmak, bankárjaik vezérkari vezetésével, melyhez a lelkesítő himnusz zenéjét mindig a velük érdekezonos sajtó szolgáltatta, valóságos hipnotizálva a nagy-közönséget.

A mai bussiness-háború így kapott lángra.

A telhetetlen materializmus így indította meg a mai világháborút. A hódító angol szemében: *bitörő mindenki, aki az ő ösvényére mer lépni.* Anglia feltétlenül anyagi és politikai diktatúrát követel az egész világ fölött és gondolkodás nélkül kész a szineseket, a feketéket, akiket eddig ő pusztított ki, mert az utjában voltak, most a sárgákat, a civilizált és felvilágosodott fehér emberfaj ellen ostromra vezetni. De éppen eme lelki romlottsága, a gonoszság aberrációja ássa meg sirját, mert a kajánság, a kincsszomjuság, a vak telhetetlenség az emberi nemesebb erkölcsöket megrontják és ez volt rendszerint bukása minden világaluralmat gyakorolt népeknek.

A likvidáció ideje elérkezett, de nem csupán a multban kötött együttes és társas üzletekre nézve, hanem a további célok tekintetében is.

A világbankárok közös üzletei megérették a likvidációra, csak az a kérdés ma, milyen legyen a likvidáció?

A japán és amerikai sáfár máris jelentkezik.

iskola mellé kerti gazdaságra alkalmas területet kell biztosítani és azt művelni. A magángazdálkodással szoros összefüggésbe kell hozni a hitelügy át-szervezését és a takarékpénztárak altruistikus alapon való rendezését, a takarékbetétek feltétlen biz-biztonságát. Minden város és nagyobb község léte-sítsen takarékpénztárt, a melynek alapszabályai kötelezőleg kimondják, hogy a részvényes a tiszta nyeresémből való kamatozásra igényt tart ugyan, de ez a kamatozás nem haladhatja túl a takarékpénztár általános betéti kamatlábát; az alapszabá-lyokba volna foglalandó az is, hogy az igazgatósági tagok tiszteletdíja csak minimális, csak a tényleges munkát honoráló lehet. Hasonlóképpen meg kell teremteni a városi zálogházakat is olcsó és kisebb kölcsönök megszerzésére. E városi intézmények feleslege pedig az egész vonalon közzétra, cultu-rális czélokra volna fordítandó.

Ilyen és hasonló reformokra egyébként bőségesen nyújt példát Németország, a mely éppen ily és hasonló szellemű intézményei következtében lett szolid, erkölcsi alapon oly gazdag, a mely gazdasá-gát egy világháború veszedelmei sem tudnak romba dönteni.

A hadviselő államok között bizonyára Német-orosz fogja legkönnyebben kibírni és legyőzni a háborúval járó nagy teherpróbát, mert az évtizedes békés munka idejében oly szervező-talantumot fej-lesztett ki és oly szervezetet honosított meg népe körében, a melyet a világ egyik nemzete még az amerikai sem tudott utánozni.

Gazdasági életünk egészséges fejlődése szempontjából szükségünk van a Német-orosz-gal való szoros gazdasági szövetségre, a mely tulnyeréskedő gazdasági életün-ket kellő korlátok közé szoríthatja már az egészséges verseny révén is.

Nem lehet figyelmen kívül hagyni azt sem, hogy Németország ezen hegemoniáját elsősorban a tudományokhoz való külön-leges viszonya biztosította. Azok a nagy német iparvállalatok, — különösen pedig a vegyi és elektromos iparművek — a há-boruban való győzedelmes fölényüket ugyanis a termelési módok tudományos megalapozásának és következetes ke-resztülvitelének köszönhetik. Az átlagos nagyobb műveltség így biztosítja elsősor-ban a német polgárnak könnyebb meg-élhetését, fokozottabb termelőképességét és munkakedvét. Sokan kifogásolják, hogy a németek kissé nagyon is önérze-tesek; de joguk van hozzá, mert általában műveltebbek más népeknél és nem az ő hibájuk, ha szellemi fölényük, tudásuk másokra nézve feszélyező.

Másfél évtizednél hosszabb idő óta szolgálja kulturintézetünk és pedig tár-sadalmi uton is ugyanoly eszközökkel, de versenyezve a leggazdagabb állami cul-turintézményekkel is — népünk művelő-dését, az egészséges közszellem feléb-resztését, a műveltségben való rendíthet-len hitnek és bizalomnak, általában a culturerőnek mindenhatóságát. Minden komoly munkát és munkáskezet elisme-rünk, dicsőítünk és tőlünk telhetően nem engedjük, hogy bármely igazi munka és munkás a köz számára veszendőbe men-jen; mert hiszen szolgálni kívánjuk hazánkat és bizonyára így szolgáljuk leg-jobban.

És biztat Bennünket a remény, hogy munkálkodásunknak segítségére jön majd a vashól, vérből és szenvedésből ková-csolt új közszellem, mely igazságos bírja lesz a munkálkodóknak és henyélok-nek egyaránt.

Dessewffy Aurél gróf.

Ki ne ismerné a kitünő gazdavezér nevét? Hisz már közel egy félszázad óta nem volt oly nagyobb köz-, vagy mezőgazdasági mozgalom, melyben élénk részt nem vett Dessewffy Aurél gróf. Fáradhatatlanul küzdött a hazai mezőgaz-daság előbbrevitele érdekében s sikerdus műkö-dése a legnagyobb hála kötelezi hazánk gazda-közönségét, a melynek mi is szívünk mélyéből fakadó őszinte kifejezést adunk most, midőn a nemes gróf életének 70-ik évét betöltötte.

Mint az O. M. G. E.-nek évek során át lelkesen működő elnöke, és a M. Gazd. szövetség alelnö-kének oly kimagasló tevékenységgel fáradozott minden agrártörékvés élén, hogy elévülhetetlen bokros érdemeit kellőleg szavakkal méltányolni nem is tudjuk. Ezen ünnepi alkalommal csak azon forró óhajunknak adunk kifejezést, vajha a magyarok Istene a mi áldott lelkü, fenkölt szellemü és fáradhatatlan buzgalmu gazdavezé-rünket, Dessewffy Aurél grófot még sok számos éven át teljes szellemi és testi erejében éltesse minnyájunk igaz öröme s hazánk mezőgazda-sága javára. A magyar agrikulturának pedig adjon minél több olyan jeles vezetőt, mint az ünnepl.

Dessewffy Aurél gróf üdvözlése. Folyó hó 16-án délután az OMGE vezetősége Bujanovics Sándor elnökkel és a Magyar Gazdaszövetség vezetősége Darányi Ignác elnökkel az élén ke-reste föl lakásán Dessewffy Aurél grófot, a ki az nap ünnepelte szük családi körben 70 éves szü-lelésnapját. Az ősz gazdavezér elsönek Buja-novics Sándor üdvözölte az OMGE és a Gazda-sági Egyesületek Országos Szövetsége nevében, a mely intézményeknek éveken át elnöke volt, ma tiszteletbeli tagja s egyuttal a magyar gazda-társadalom őszinte hálaáját és elismerését tol-mácsolta azért a redkivüli becses és mindig ön-zetlen tevékenységért, melyet egy hosszú életen át annyi siker koronázott. Ezután Darányi Ignác üdvözölte a könyekig meghatott gazdavezért, a kit ez az ünneplés, közismert szerénységénél fogva, váratlanul ért. Dessewffy Aurél gróf meg-hatottan válaszolt a nem várt üdvözlésre s a magas korrall járó erőcsökkenésért a magyar gazdatársadalom elnézését kéri. Tudja, hogy a kö-zeljövőben nagy és súlyos terhek fognak a gazda-társadalom vezetőire neheznedi, mert a háboru-ból a gazdaközönség erősen meggyengülve fog

kikerülni s mert a jövő a mezőgazdaságot új fel-adatok elé fogja állítani. Bizalommal tekint a gazdatársadalom itt megjelent vezéreire, a kikre a jövő nagy feladatainak megoldása vár, a kik-nek áldásos munkáját a maga, sajnosan állan-dóan fogyó erejével telhetőleg támogatni fogja a jövőben is. Rövid és barátságos eszmecsere után a nagyjelentőségű tisztelgés véget ért, a melyért az ősz gazdavezér ismételtén köszönetet mondott a megjelenteknek.

Mit várhatunk a háboru után.

Irta: Sonnenfeld Ödön.

II.

Égető, sőt sok üzemre nézve életkérdést je-lent a fa, az olaj vagy benzin kérdése.

Ezen anyagok hiánya, vagy beszerezhetősé-nek nehéz volta már eddig is sok kis és nagy gyári üzem és malom beszüntetését vonta maga után.

Kérdés: vajjon várható-e e téren a viszonyok gyors javulása? Ugyan ez megakasztott sok me-zőgazdasági üzemet is. A gépipar pangása és a gazdasági gépek drágasága, vagy csak nehezen beszerezhető volta és a késedelmes szállítás szintén ölmossullal nehezedett a gazdasági üzemre.

Hány gazda nem tudta földjét kellő időben megmunkálni, azért mert igásjóságát elvitték, szántógépet meg nem tudott venni, vagy be-szerezni.

A békekötés után ezek a lefoglalt gőz utimoz-donyok, traktorok, stb a mezőgazdaság részére ugyan fel fognak szabadulni és így ezen a téren a helyzetnek némi javulása várható, de hány olyan gép lesz, mely teljesen hasznavehetet-lenné vált, vagy pedig csak hosszú időt és nagy költséget megemészítő javítás után fog ismét használható lenni.

A magas állatárak súlya nem csak a fogyasztó érzi meg, hanem a mészáros és hentes ipar, de maga a kisgazda is. Mert bár ő maga is nagy összeget kap eladó jóságáért, melytől rendsze-rint még így sem szívesen válik meg, a mi nem is csoda, hiszen egy jó tehén ad annyi tejet, mely a család szükségletét is fedezi és azonfelül még eladásra is kerül, azon kívül jó tartás mel-lett igazhatja a nélkül, hogy ez a tejelés rová-sára menne, sőt a tapasztalás azt mutatja, hogy a szabadlevegőn végzett mozgás és könnyebb munka azt még előnyösen befolyásolja (?) mégis

ha neki új lovat, vagy marhát kell ven-nie, azért ő is 5-6-szoros árt kényte-len fizetni. Ennek a helyzetnek a javu-lása is csak hosszú idő múlva remél-hető éppen a fentebb említett csökkentő állatlétszám miatt.

Lovak dolgában valamivel előbb lehet a helyzet javulására számítani. Még pe-dig azért, mert a hadvezetőség a m. kir. földművelési miniszterrel egyetértve gondoskodott arról, hogy a hadsereg keretében lévő vemhes, esetleg már le-ellett kanczákat főképpen olyan kis-gazdáknak adja ki elletés és gondozás végett, a kiknek a lovat a hadvezetőség elvitte. Ezek tartoznak a lovat gon-dozni, a csikót három hónapos korá-ban elválasztani és a lovat az elválasztás után a hadvezetőségnek jókarban visszaadni. Ennek fejében a csikó díj-mentesen sajátjuk marad.

Azonkívül a lókorházakban ápolt és a hadseregben való szolgálatra már alkalmatlan, de gazdasági igás munkára alkalmas lovakat nyilvános árverésen a kisgazdáknak mérsékelt áron 50-100 koronáért — eladják. Ezt rendszerint az alispán a gazdasági egyesületek kép-viselői jelenlétében ejtik meg. Így némi-képpen már most is enyhítenek a ló-hiányon, a csikók odaadásával pedig a jövő lótenyésztésének alapját rakják le, mert a leellett kanczák nagy része jó-vérű apaállatokkal volt fedeztetve, eset-leg állami ménekkel is lehetett — és így ez biztosítékát képezheti jövőnk lótenyésztésünknek.

Az új állatállomány érdekében sokat tehet a kormány, ha elősegíti a jó te-nyészállatok vásárlását és behozatalát, a megvett állatokat kiadja a községek-nek, vagy eladja magántenyésztőknek, az árát pedig nem egyszerre követeli, hanem megengedi, hogy az részletekben legyen fizet-hető, fenntartván magának a tulajdonjogra való igényt mindaddig, míg csak az utolsó részlet törlesztve nincs. Továbbá ha utasítja szak-közégeit, nevezetesen a gazdasági felügyelőket, hogy a gazdák érdekeit szem előtt tartva bármikor és bármilyen kérdésben készséggel álljanak a hozzájuk tanácsért, felvilágosításért fordulók rendelkezésére.

Nagyobb gondot kellene fordítani az állat-tenyésztés érdekében a rétek és legelők gondo-zására és trágyázására, ugy szintén a gyomir-tásra is.

Jó állatot csakis megfelelő mennyiségű és minőségű takarmánnyal nevelhetünk, megadva növendék állatainknak a kellő abrakot és a kellő szabad mozgást.

A jó rét szolgáltatja a legjobb és legtermé-szetszerűbb takarmányt, a jó legelő pedig meg-adja a szabadmozgás lehetőségét.

Jó egészséges, bővizű kut, ahol és néhány ár-nyékot adó fa a kut körül soha sem hiányozzék egy legerőről sem. A kut célja és rendel-tetése világos. A fák pedig azért legyenek, hogy nyáron a nap perzselő melege ellen árnyékot nyújtsanak a delező jőszágnak. Na meg a helyes téli takarmányozás is sokat segíthetne itt. Mert

szalmán, tengeri száron és polyván tartva a legjobb anyag is elsatnyul, visszafejlődik. Árpa és tengeri darának, zabnak, répának és burgonyának soha sem szabadna a kisczarda kamarájából és szérüskertjéből hiányozni, ugyisintén lóhere, luczerna, vagy baltaczim kazalnak, no meg egy kis anyaszénának sem. Ha mindezekből lesz neki mindig készlete, sokkal szebb, jobb és értékebb anyagot fog nevelhetni.

Nagy hiány fog mutatkozni építő anyagokban is; fában, mint kőben és cémentben. Előbbiben azért, mert a Kárpátoktól kezdve végig Bukovinán és Galiczián, részint a mi hadseregünk, részint az oroszoké óriási mennyiségű fát pusztított el. Egyrészt fedezékek és hidak építésére használva azt, részint pedig az ellenség távöltartása végett döntve halomra egész törzseket. Sok szép erős törzset forgácsoltak szét a szerte röpködő és felrobbanó gránát és srappell hüvelyek töredékei, másokat a lecsapódó gránátok sodortak ki gyökerestül a földből. Azonfelül meg tüzelőül az erdő szolgáltatja a fát. És a muszka koma, ha bevehette magát a mi erdőnkbe, bizonyára nem nagyon takarékoskodott a fával, hanem gondolta: hadd pusztuljon!

Hát azt a kárt, vajjon ki tudná hamarosan felbecsülni, a mit az ellenség által felgyújtott erdőkben a láng okozott?

Millió meg millió értékű fa pusztult el és fog még elpusztulni. Nem lesz külföld a kép Bosznia-Hercegovinában sem.

Egyrészt ez, másrészt az épületfában mutatkozó óriási kereslet előre láthatólag tetemesen meg fogja drágítani annak árát.

A kő pedig azért lesz drága, mert a kőfejtők, bazaltbányák, a háboru alatt egyáltalán semmit vagy csak elenyésző csekély mennyiséget termelhettek, mert a hadvezetőség a robbantáshoz szükséges dynamitot lefoglalta. A meglévő készletek pedig kelleni fognak az építkezéseken kívül az utak javítására és feltöltésére is. Szükséges lesz tehát először a mutatkozó szükséglet mérvéhez képest a hiányzó anyagot kitermelni. Hogy ilyen formán az építő ipar csak lassan fog ismét fellendülni: az világos.

Hiányozni fog azonkívül úgy az ipar, valamint a kereskedelem és a mezőgazdaság terén, sőt talán a művészetnél is, két fontos tényező, u. m. a vállalkozási kedv és a tőke.

A kereskedelem és az ipar meg volt bénulva, még jobban meg fogja bénítani a hadsereg és a foglyok szállításának időtartamára a vasuti forgalom szünetelése. Nem lehet szállítani, a gazda és az iparos nem kaphat árut, a kereskedő pénzt. Pénz nélkül nem lehet vásárolni, nincs üzlet. Azonkívül mindenki kíváncsian fogja várni a kereskedelmi és vámszerződés eredményét és a külföldi vasuti és hajó, valamint a postaforgalom megindulását.

A kereskedelmi és vámszerződések, valamint az Ausztriával történő kiegyezés valóban döntő lehet külkereskedelmünkre.

Bizton remélem, hogy földművelési és kereskedelemügyi kormányunk résen lesz és a legnagyobb éberséggel fog őrködni a felett, hogy az ország mezőgazdasági, kereskedelmi és ipari érdekeit minél teljesebb mértékben megóvja és hogy hazánk politikai sulya is méltóképpen érvényesüljön úgy kifelé, mint befelé.

Sok veszteségünk van, tagadhatatlan, már eddig és lesz még ezután is úgy anyagiakban,

valamint ember és állatlétszámban egyaránt. Ezeknek pótlására pedig hosszú időre, sok szorgalomra és fáradságos munkára, körültekintő gondosságra lesz szükség. Aránylag leghamarabb lesz pótolható az anyagi veszteség. Lassabban fog ez menni az állatállomány utánpótlásánál és végül legnehezebb leendő a legnagyobb és legértékesebb és így leginkább számottevő tényező: az emberi létszám utánpótlása.

Hogy ez világos legyen előttünk: nem kell egyébre gondolnunk, mint a fejlődési időben mutatkozó különbségre. A nyugati fajta szarvasmarhánál 2—3, a magyar, valamint az Oroszországban honos podoliai és ukrainai szarvasmarhánál 4—5, ugy szintén lónál is 4—5, esetleg rosszabb tartás mellett vagy zordabb éghajlat alatt 6 évet is számíthatunk a teljes kifejltség eléréséig, míg az embernél 16—20, esetleg 24 évet.

Azonban az emberanyag, mint fizikai, szellemi és erkölcsi tőke utánpótlására egy mód áll rendelkezésünkre, mely szinte önként kínálkozik. Ez az Amerikában élő honfitársaink visszatelepítése.

Sok hazánkfia él Amerikában, kik a hadi állapot miatt ott rekedtek és most vérző szívvel kénytelenek tétlenül nézni hazájuk titáni küzdelmét. Ez a legnagyobb rész munkáselemből álló magyarság lesz hivatva a jövő munkásosztályt fenntartani és értékes elemekkel gyarapítani.

Az amerikai — gondolom: Newyorki — »Szabadság« című ujság egyik száma került nemrégem a kezembe. Ebben olvastam az amerikai magyarok nyilatkozatát, hogy alig várják a háboru végét, hogy tömegesen vándorolhassanak vissza, hogy itt munkáseletnek szenteljék idejüket és hogy szívvel-lelékkel, legjobb tudásukat latba vetve iparkodjanak hazájuk sorsát és boldog jövőjét megalapítani.

Ezek visszatérését és letelepülését minden lehető módon elősegíteni a kormánynak — úgy a földművelési, mint a kereskedelemügyi kormánynak — elsőrendű, sőt mondhatnám: vitalis érdeke. Minden lehető meg kell tennie ezek visszatelepítése érdekében.

Szerény véleményem szerint olesó, hosszú lejáratu törlesztéses kölcsön nyújtása, bizonyos évi. — mondjuk 6—10 évi — adómentesség, tényezőszállatok részlettörlesztés melletti átengedése, volnának a legmegfelelőbb és célravezető eszközök, tekintve azt, hogy ezeknek újra kell kezdeniök itthon az életet, a változott viszonyokhoz újra kell alkalmazkodniök és a talaj és éghajlati viszonyok miatt a termés nem sikerülhet mindig egyformán. Ha most az ujonnan letelepült gazda kénytelen magas kamatot és adót fizetni, akkor a legnagyobb szakértelem és szorgalom ellenére sem lesz képes megélni, hanem tönkre megy. Míg ha idejében a hóna alá nyul az állam és megfelelően támogatja, ő is azon lesz, hogy legjobb tehetsége szerint segítsen hazája jólétét felvirágoztatni.

Ugy szintén méltányos volna a kárpáti falvak oroszudlta vidékek lakóit is adóelengedésben részesíteni.

Mindnyájan és minden téren azon fáradozunk, hogy a mi jót a háboru megteremtett: a békés egyetértést, mint a közös nemzeti munka

zálogát — az maradjon meg és virágozzék a béke napjaiban.

Az Amerikából visszavándorlóknak igen értékes, tapasztalt, gyakorlott és szorgalmas munkaerőt fogunk nyerni, kik úgy a mezőgazdaság, valamint az ipar és a szellemi munka javára fognak szolgálni.

Mint ebből kitünik, a háboru után egy lassu, fokozatos haladást várhatunk, mely be is fog következni. Ne várjon senki se gyors, rohamos fejlődést, boldog meglepedést és az árak rohamos esését.

Ez az örületes tülekedés, ez a mindent felforgató orkán erejével dúló küzdelem, melyben nemcsak népek népek ellen, de népfajok népfajok ellen küzdenek ádáz vak dühvel, végsőkig elkeseredve; ez a véres gyilkolás, ez az embermészárlás, mely már az alvilág elszabadult furriáinak harcához hasonlít, s melyet méltán világháborúnak neveznek: hazánkra sem maradt hatás nélkül.

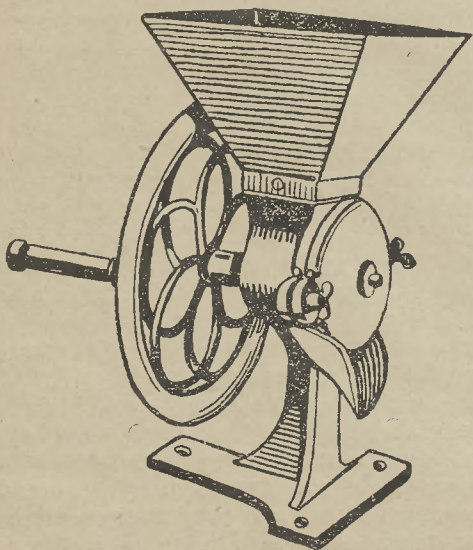
Nemcsak társadalmi, politikai és gazdasági életünket forgatta fel alapjában, hanem a benne személyesen résztvevők testi és lelki világában is óriási változást okozott. Éppen ezért nem lehet és nem szabad gyors fejlődésre számítanunk.

Meg kell nyugodtan várunk a mezőgazdasági, ipari, kereskedelmi, közgazdasági, nemkülönben a politikai életben, a tudomány és művészet terén, valamint a hadsereg kebelében működő társadalmi rétegek új elrendezkedését; nem szabad p. o. a mezőgazdaság rohamos fejlődését kívánnunk a gyáriparral szemben, vagy megfordítva.

Minden társadalmi tényező egyaránt értékes együttiesen összeműködve a termelés érdekében. De ha az összetartás meglazul, bekövetkezik a züllés, melynek első foka a széthuzás.

Gondoljunk csak arra, hogyha egy lassan csörgedező patakba, vagy egy sima tükörű tóba egy követ dobunk, a kő dobása után a víz felszínén egyre nagyobbodó körök keletkeznek, melyek csak hosszú idő múlva simulnak el teljesen.

Vagy gondoljunk az ugynevezett tektonikus földrengésekre, melyek, mint p. o. az 1911. évi július 8-diki, mely Kecskemét városát romba döntötte, a talaj alsóbb rétegeinek töréséből, eltolódásából, — melyet tudományos néven vete-médésnek neveznek — keletkeznek. A talaj alsóbb rétegeiben beállott helyzetváltozást nyomon kell követnie a talaj felső része változásának is. Ha most ez lassan, egyenletesen történik, úgy azt meg sem érezzük, tudomásunk sincs róla. De ha a feszültség a különböző rétegek közt nagy és a kiegyenlítődes nem történhetik meg simán, hanem az alsó rétegek mintegy magukkal rántják a felsőket, vagy ha az alsó és felső rétegek között üresség képződött, a felső réteg sulyánál fogva lezuhan. A Föld kérge azonban, mint szilárdabb, nem követi nyomon. Akkor a kiegyenlítődes rendkívül heves és hosszantartó rengések, jobban mondva lökésekben nyilvánul, melyek egy bizonyos pontból az u. n. rengési középpontból kiindulva sugár irányában, vagy pedig csak egy bizonyos irányban terjednek. A rengési középponttól távolodva a földlökések ereje egyre gyengül. Így p. o. az 1911. évi kecskeméti földrengést Budapesten is éreztük, de sokkal később és sokkal gyengébben. Az

Kukoriczadaráló kézi hajtásra!

Nem kell többé malomba menni, mindenki otthon darálhat.

Óránkénti teljesítmény 30—40 liter.

Egy éves jótállás.

Ára 45 korona.

Kapható:

Dénes B. Betétitársaság,

Budapest, VI. ker., Vilmos császár-ut 61/G. sz.

Sok munkást takarít meg!

Sürgőnycim: Dénes 46—03.

ilyen földrengéseket rendszerint tompa, mennydörgéshez hasonló földalatti moraj szokta megelőzni vagy kísérni. Így volt ez Budapesten is, ugyanezt tapasztaltam 1906-ban vagy 1908-ban Enyingen, illetőleg az attól 6 km.-nyire fekvő Ó-Hódos puztán is (Veszprémmegye). Egy heves földlökés után a morgás, mely mintegy $\frac{1}{4}$ óráig tartott, megszűnt. Az ilyen heves földlökéseket mi gyarló emberek közönségesen csak földrengésnek mondjuk, a tudósok ellenben tektonikus földrengésnek nevezik s a melynek hatása irtózatos rombolásban jelentkezik. Gyakran még, bár gyengébb hatású utórengések is követik, esetleg több napon át. Így volt ez Kecskeméten is.

Azért legyünk türelemmel!

Ne kívánjuk a mostani állapotok gyors, hirtelen változását, főképpen a drágaság rohamos csökkenését, mert ez esetben úgy járnánk, hogy semminek sem volna semmi értéke. Ez pedig egy oly összeomlásra vezetne gazdasági, ipari és pénzügyi téren egyaránt, mely sokkal súlyosabb volna egy elvesztett háborúnál s melyet sokkal nehezebb lenne kiheverni.

Vigyázzunk tehát, nehogy hazánkat egy ilyen tektonikus földrengéshez hasonló katasztrófa érje. Mert akkor örökre el volnánk temetve, A mitől pedig Isten óvja sokat szenvedett és sok vért vesztett szegény hazánkat!

Ne felejtjük el ezt a régi, de most is sokszor igaznak tapasztalt latin közmondást:

»Saltus non datur in natura«. Magyarul:

»Nincs ugrás a természetben.«

(Vége.)

Mit vessünk az elvetetlenül maradt őszi gabonák helyébe?

Nem könnyű a kérdés, de válaszolatlanul nem maradhat, mert bár még januárban is lehet a siker némi reményével — leginkább az Alföldön, de ott is főképpen csak akkor, ha nem sovány a föld, ha a sár miatt géppel nem, akkor kézzel — őszi búzát vetni, de azért sajnos, mégis elég sok helyen kimaradnak az őszi vetés alól az arra szánt területek. Valószínű az is, hogy a rossz időjárás folytán kényszerítve, rossz munkából vetett ősziéből ki kellett egymást szántani, tehát ezek pótlásáról is gondoskodnunk kell.

Mit vessünk az őszi helyébe, ez tehát a kérdés, annál is inkább, mert tavaszi búzához az aránylag csekély készletek miatt nem mindenki juthat és különben is, ha a megcsökkent munkaerő és tavaszi munkatorlódás folytán, csak későn vethetjük a tavaszi búzát, akkor az után sem várhatunk igazi jó terméseket.

Ezért most már foglalkoznunk kell ezzel a kérdéssel, melyre az adott viszonyok szerint a válasz más és más, de mégis vannak némely általános irányelvek, a melyek figyelembe vételével, különösen ha többen szólnak hozzá, sok tekintetben tisztázhatjuk a súlyos helyzetet.

A kinek *tavaszi búzája* van, vagy könnyen juthat hozzá, az természetesen ezt fogja vetni, sőt a mi kevés *tavaszi rozs* van az országban, az is figyelembe jöhet, mert ha elég korán vethetjük, kielégítő termést szolgáltat, de a kinek nincs tavaszi búzája, vagy tavaszi rozs, esetleg nem elegendő mennyiségű, ott már fontos kérdés az, mit vessen a helyébe.

Erre a célra általános és saját érdekből is elsősorban a kenyérbiztosításra alkalmas növényeket kell figyelembe vennünk, mert ha nem lesz elég búzánk és rozsunk, azoknak pótszerei után indul meg a kereslet és ebben a tekintetben az *árpat helyezhetjük első sorba*, mert buza- vagy rozslisztel keverve, esetleg burgonya hozzáadásával az összes kenyérpótlók közül a legjobb kenyeret az árpa szolgáltatja, jobbat mint a tengeri lisztje, azért ha netalán szükségünk lesz pótszerre, akkor leginkább az árpat választhatjuk. Az árpa a termelőgazda szempontjából is a legelső sorban vehető figyelembe, mert jó eredménnyel vethetjük később is, mint a tavaszi búzát, azonkívül megfelelő bemunkálás esetén holdankénti termései rendszeren nagyobbak, mint a tavaszi búzáé, tehát a mit a métermázsánkénti csekélyebb árán veszi-

tünk, azt a nagyobb termésében nyerhetjük meg. A hol árpa vetésére szánják reá magukat és csak régi rozsfajtájuk van, például sörárpát nem termő vidékeken, ott érdemes a termőképesebb *Hanna*, vagy *korai Imperial Typ. A*, esetleg az újabb *Heil féle bajor* árpat beszerezni, mert bár ezek sörárpák, de a sörárpát nem termő vidékeken is nagyobb termést adnak, mint az ottani régi fajták és a q-kénti 6 korona ártöbblet (mert a magtermelő kerek ennyit számíthatnak) meg a vasuti szállítási költséget a nagyobb termés érdekében érdemes a vetőmagjukra áldozni. Fenti árpa-fajták vetőmagja beszerezhető, mert a requirálás alól idei termésük mentesítve lett.

A hol a kenyérpótlás szempontjából nem kívánják az árpat figyelembe venni, vagy a hol az nem sikerül, a *zab* vetése megokolt, mert jövedelmezősége kétségtelen és a háború érdekében erre is nagy szükségünk van.

Tavaszi búzával nem rendelkező gazdaságokban ezért az árpa és zab felhasználása jöhet az őszi pótlása szempontjából figyelembe, de ha a megcsökkent igás erővel az így megnagyobbodott tavaszi vetésterületet nem győzzük idejében bevetni, — különösen kedvezőtlen időjárású kítavaszkodás esetén — akkor áprilisi vetés helyett jobb ha más növény vetéséről gondoskodunk, mert a nagyon megkésített árpa és zabvetés vajmi keveset terem.

Ilyen esetben a *tengeri*, vagy *burgonya* segethet ki, de ezeket csak akkor vethetjük, ha a föld jó trágyaerejű, tehát ezek sem mindenhol vehetők figyelembe, mert az őszi gabona alá szánt terület külön betrágyázására nem mindenhol áll felesleges istállótrágya rendelkezésre, e nélkül pedig kár ezeknek a növényeknek az eddigi területnél nagyobb mérvű termelését erőszakolni, mert tudjuk, hogy mily silány terméket kapunk utánuk, ha soványabb földbe vethetjük. Ezenkívül a kapálási munkatöbblettel is számítani kell, azért emiatt sem mindenhol használhatjuk ezeket a növényeket a bevetetlenül maradt őszi területek betöltésére, de van még egy kisegítő eszközünk és ez a *hüvelyesek termelése*.

A *borsó* és *paszuly* a mai viszonyok között nagyon figyelemreméltó növények, mert ott, a hol nem győzzük a megnövekedett árpa és zabterületeket idejében bevetni, április első felében még borsót, április végén, május hóban paszulyt vethetünk és ha jó munkát adunk alájuk, megfelelő fajtát vetünk, akkor olyan termést nyerünk, mely a mostani leszállított maximális árak ellenére legalább is olyan jövedelmet hajthat, mint a gabonafélék. Ezzel a két növényvel megoszthatjuk a tavaszi vetésmunka torlódását, de az aratás munkáját is, kapálásukat pedig fogatosan végeztetjük és utánuk a legjobb sikerrel vethetünk ismét búzát, mert annak igen jó előveteményei.

A borsónak hátránya csak az, hogy sok vidéken megsziksikesedik és ez piaczi értékét megrontja, ellenben a paszulynak ez a hátránya nincsen, azért az utóbbi még jobban megérdemli a figyelmet, annál is inkább, mert bár a vetési ideje a tengeriével össze esik, az ebben az időben már nem okoz leküzdhetlen torlódást, az aratási ideje pedig augusztus—szeptember, a mikor legkevésbé okoz zavart, a borsó után ennek ellenében gabonafélékkel gyakran egybeesik.

Mindkét növény, de különösen a paszuly, alkalmas a kimaradt őszi területek betöltésére a jövedelmezőség szempontjából is, de megfelelő fajtájukat kell vetnünk. Borsóból a nagyszemű *Viktoria* a legmegfelelőbb, paszulyból az apró, vagy közepes, gömbölyű, *fehértárgyú bokor-paszulyok*, az ilyen békeidején is exportcélra nagyon keresett áru, azért biztos az értékesíthetősége. Vetőmagvásárlás esetén ki kell kötni, hogy az ne felfutó paszuly legyen, mert az ilyen szántóföldi termelésre alkalmatlan.

Figyelembe vehetők volnának még a kimaradt őszi vetések területére a tavasszal vethető *olajos* és a *fonalas* növények is, mert ezek a mai viszonyok között szintén jól jövedelmezők, de ezek még sem mondhatók teljesen megfelelőeknek, mert istállótrágyát kell alájuk adni és a kimaradt gabonaterületünkön mégis első sorban az emberi táplálkozásra szolgáló növé-

nyek termelésére kell törekednünk, ha azok megfelelően jövedelmezők.

Főbb vonásaiban az elmondottak szolgálhatnak az őszi vetések lemaradása folytán beállott baj orvoslására. Most még van időnk a kérdést mérlegelni, a szükséges vetőmagvakat beszerezni, azért *nagyon kívánatos volna, ha ehhez a kérdéshez többen is hozzájárulnának*. Magam részéről még csak a tavaszi buza kérdéséről kívánok még némely dolgot elmondani.

A tavaszi buza értéke felől a gyakorlati gazdák körében sok tekintetben eltérőek a nézetek, de a legtöbb helyen ezideig azt csak kisegítőnek, mondhatnám szükséges rossznak tekintik. Ez megokolt, mert az őszi buza vetése után — ha az jó munkába került — rendszeren nagyobb termést kapunk, mint a tavaszi buza után. Az utóbbinak a termése egyenes arányban van a vetés idejével. A korán vetett tavaszi buza jó, sőt igen jó terméseket adhat, a késői meg nagyon silányat. Korai vetésű tavaszi buza után kaptunk már 12—14 q. termést is egy kat. holdon, de ez február—márczius elsejéi vetés és kivételes termés, a márczius második felében vetett tavaszi buza után azonban jó termésre csak nagyon kedvező időjárás esetén számíthatunk. A sűrű vetés nagy mértékben biztosítja a tavaszi buza jobb termését, mert azzal a bokrosodás időszakát megrövidítve, gyorsítjuk a buza fejlődését, a sűrű vetés egyébként is jobban biztosítja a tavaszi buza termését, azért a magjával nem szabad fősvénykedni.

Hogy a tavaszi búzáknálunk gyakran ki nem elégitő termést adnak, annak oka nemcsak abban van, hogy a tavaszi buza érzékeny a kedvezőtlen időjárásra, hanem egyuttal abban is, hogy igazán jó tavaszi buzafajtánk nincs. A külföldi nemesített tavaszi buzafajták tulkésői éréjük miatt nálunk nem válnak be, a nálunk honos közönséges tavaszi búzáknak pedig gyengén termők. Utóbbiak között meg kell különböztetnünk egymástól a közönséges magyar és az idegen származású, de meghonosodott tavaszi búzákat, mert emezek jobb termőképességűek, mint a közönséges magyar tavaszi buzafajták, de azok a meghonosodott idegen fajták, a melyeknek elég jó a termőképességük, a magminőségükben sem megfelelőek.

Ilyen fajta a nálunk *Triticum durum* néven több helyen termelt tavaszi buza, a mely jól terem, de a magja — bár külsőre tetszetős — keményszerű és azért a molnárok nem szívesen vásárolják. A *champlain* jó tavaszi buzafajta volt, de az fajazonos minőségben most már sajnos, nincsen forgalomban, a mi nálunk ez idő szerint ilyen néven több helyen termeltetik, az durum buza és a mely gabonakereskedő vagy molnár abból vásárolt, az másodsor azt már csak nagy árengedménnyel veszi át.

E szerint igazán jó tavaszi buzafajtánk nincs és bár a mai viszonyok között már az is jó volna, ha a nálunk honos gyengébb értékű fajtából annyi vetőmagunk volna, hogy mindenkinek jutna belőle annyi, a mennyire szüksége van buzavetésterületének kipótlására, ez a kívánság csak abból a szempontból megokolt, hogy minél nagyobb buzavetésterületünk legyen, a jövedelmezőség szempontjából azonban a tavaszi búzát, — a míg valamely igazán jó fajtánk nem lesz, — bizonytalan terméseredményei miatt nem mondhatjuk elsőrendű terménynek.

Grabner Emil.

Néhány szó a közvetítő kereskedelemről.

Irta: Balogh Bálint.

Hogy most rettenetes drágaság uralkodik, az senki előtt nem újság. Egyaránt érzi azt a társadalom minden rétege a gazdától egész a politikai csizmadiáig.

Ha pedig megvan a baj, úgy rendszeren a kutforrás után is szokás kutatni, mert hisz e nélkül lehetetlen megfelelő orvoslásról gondoskodni.

A mostani nagy drágaságban is kutatunk az okok után — hisz ez most igazán fontos érdekünk — azonban az ügy nagyon sok esetben zsákutcába kerül.

Sok panasz hangzik el a termelők ellen, hogy ők az okai a drágaságnak. A kik azonban így beszélnek, azok nem látják az erdőtől a fát. A

baj oka nem a termelőknél, hanem a lelkiismeretlen, módfelett kapzsi közvetítő kereskedelemben található fel.

Az csak természetes és könnyen érthető dolog, hogy a termelő a lehető legjobb árban iparkodik tudni a portékáján, hisz ez az ő eminens érdeke s ha az árak esetleg mesterségesen fellesznek hajtvá, ezért őt vádolni nem lehet. Mert figyelő szemmel nézve, lehetetlen észre nem vennünk, hogy ez a hirtelen áremelkedés mindig akkor következik be, mikor a termelő kezén már nincs készlet. Ilyenkor csak azért van erre szükség, hogy az összevásárolt készletet hihetetlen haszonnal tud lehessen adni. E mellett a közvetítő kereskedelem részére is megvan a tisztesség külső látszata, mert hát „a termelők felverték az árakat” s ezen a czímen azután az olcsó pénzen összevásárolt tengerkészletet ropant haszonnal s méregdrága árban lehet a szerencsétlen togyasztó nyakába varrni. Sajnos, ez így van s az is tény, hogy ez a nemtelen spekuláció közvetve, vagy közvetlenül éppen az agyonvádolt termelőt sújtja s ha szabad azt a kifejezést használnom, a közvetítő kereskedelem nevet!

Ez a helyzet a mezőgazdaság minden ágazatában, hogy azonban jobban szemléltetőbbé tegyem a dolgot, egy parányi részletet — az általam legjobban ismert — a mézértékesítést ragadom ki, a mit azonban erről elmondok, nagyjában minden ágazatra fennáll.

A mézkereskedők június közepén, tehát az akácvirágzás után, akkor, mikor hazánkban a legnagyobb tömeg kerül eladásra, egy métermázsza prima akáczmézért 120—140 koronát fizettek. Az összevásárolt készletek azután szépen levándoroltak a magazinokba. Ezek az árak 10 korona emelkedéssel egész szeptember végéig keményen tartották magukat. Tehát mindaddig, míg a tisztességtől pergetett készletek oroszánrészt is összeszedték. A kasokból lefojtás útján nyert u. n. nyers mézért 80—90 koronát fizettek métermázsánként, szintén egész szeptemberben. Az is bizonyos, hogy a régi szokás alapján — nagyon helytelenül — már Kisasszony napján (szept. 8.) megkezdte a paraszt méhészt a méhek lefojtásával járó átdatlan munkát. Persze azonnal el is adja azt, úgy hogy október 1-én már alig van eladó készlet.

Mi történt már most az 1915. évben október közepén? A mézkereskedők hirtelenében 180—190 koronát kínáltak a pergetett mézért, a szutykos fojtott mézért is fizettek 130 koronát — sőt többet is! Könnyen kínálhatták, készlet a termelőknél már nem volt, annál több volt azonban náluk s mivel a látszat az, hogy a termelők „felverték az árakat”, megkezdődhetik a kiárutás csekély 50—70% haszonnal.

Kell-e az itt elmondottakhoz bővebb kommentár? Azt hiszem teljesen felesleges. Ennyiből is érthet, a ki akar.

Egy jellemző esetet mégis elmondok.

Egyik falusi jegyző barátomnál voltam. A falu politikusa éppen akkor szállított haza a jegyző 4 éves leánykájára részére egy pár cipőt. Az ára mindössze 18 korona. A jegyzőt elfutotta a méreg s alaposan lehorotta a csizmadíát.

— Uram, — feleli ez — a bőrakra nem beszélek, pedig az is van olyan drága kilóra, mint a sáfrány, de azt mondja meg az ur, hogy mért kell nekem a csizma kilójáért 80 fillér helyett 8 koronát fizetnem?

Erre igazán nem lehetett felelni. Ennek csak nem a termelők verték fel az árát? Hisz a buza ára maximálva van.

KÖNYVISMERTETÉS.

Borászati Naptár az 1916-ik szököévre. Szerkeszti Pettenkoffer Sándor szőlőszeti és borászati felügyelő. 43-ik évfolyam. Megjelent a Franklin-Társulat kiadásában (IV., Egyetem-utca 4. sz.) ára 1 K 20 fill. Sok és jó gyakorlati cikk és több ábra s apró szakközleményt tartalmaz ezen borászati szaknapta s hogy ezek valóban mind értékes közlemények arról már a szerző neve — ki a budafoki m. kir. pinczemeszteri tanfolyam igazgatója — biztosítékot nyújt. Bortermeléssel foglalkozó t. gazdatársainknak melegen ajánljuk ezen olcsó könyvet.

Falusi Gazda Naptára az 1916-ik szököévre, a magyar gazdák, kertészek, lelkészek és tanítók számára. 52. évfolyam. Franklin-Társulat kiadása (IV., Egyetemi-utca 4. sz.) ára 1 K

20 fill. Több kisebb-nagyobb a gazdaság különböző ágaiba vágó cikket tartalmaz képekkel élénkítve, többnyire nevesebb íróink tollából és számos hasznos tudnivaló foglaltatik a könyvben. Ára mérsékelt. Ajánljuk t. gazdatársaink szíves figyelmébe.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Tengeri átvitele más törvényhatóságba.

Egyik gazdaságunkban termelt tengerinket egy más törvényhatóság területén lévő fűrészgyárban munkásaink élelmezésére és egy másik birtokunkon hizlálásra akarjuk felhasználni. A közigazgatási hatóság azonban megtiltja az elszállítását, sőt requirálta a tengerit.

Hová kell fordulni orvoslásért, mert a miniszteri rendeletek más törvényhatóság területén lévő mezőgazdasági és erdőgazdasági üzemre egyáltalában nem intézkedik.

T. M.

Kérdés. Szükséges-e a gyümölcsfákat metszeni?

Miután a gyümölcsfák metszése alkalmával eltávolított hajtások veszteséget képeznek a fát illetőleg, kérdés, nem lehetne-e a fametszést teljesen mellőzni? Illetve nincs-e módunk arra, hogy a fölösleges hajtások keletkezését meggátoljuk?

V. R.

1. Felelet. Milyen fák alkalmasak élőszövénynek című kérdésre.

Mielőtt a tulajdonképpeni kérdésre megadnám a szükséges felvilágosítást, nem mulaszthatom el a t. kérdéstevő figyelmét az eleven kerítés egy élőszövény némely hátrányára figyelmeztetni.

Egyik hátránya az, hogy idővel igen kizsarloja és beárnyékolja a talajt, úgy hogy a közelében levő más kulturnövények szynlődnék és satnyulnak; e miatt pl. konyhakert bekerítésére nem való. Másodszor sűrű ágai között igen jó buvóhelyet találnak a legkülönbözőbb állati kártevők (hernyók, lepkek), de egyszersmind növényi betegségeknek is igen jó tenyészhelye. Végül gondolni kell, a mi főként nyéséből áll és a minek 2—3 esetben kell megtörténnie. Végeredményben az eleven sövény sok esetben igen drága kerítés és mégsem felel meg eredeti céljának.

Élőszövénynek — udvarok, tanyák bekerítésére, birtokok határolására — alkalmas növények: a galagonya (Crataegus), az *oságók narancsa* (Maclura), az *akác*, a *lepényfa* (Gleditsia), a tamariska (Tamarix tetraindra), a gyertyánfa (Carpinus), a fodor jávor (Acer campestre) és a fehér eper (Morus alba).

Fereczki Endre.

2. Kétféle eleven sövényt ismerünk, a közönségest és nyírottat. A közönségest legrövidebben megmagyarázza az, hogy nem nyírott, hanem a fa tetszése szerint nő olyan sűrűre és magasra, a mint a növekedési erélye hozza magával. Ilyen sövényt árokkal egybekapcsolva birtok, szérűskert, gyümölcsös, szőlőhatárokon lehet bármely, azon a környéken és ennek talaján diszlő fából alakítani. Nagyon jó és hasznos az akác, ez a megbecsülhetetlen fánk; selyemtenyészítő vidékeken az eper, azután ős liceum, (Lycium barbarum) mely hasznos ugyan nem hajt, de ha egyszer megfogant, megerősödött, mindennél tartósabb, csak irtani kell, ha oda is sarjadzik, a hol nincs reá szükség. A galagonya, Maclura aurantica is áthatlan sövényt alkot és sok más erdei bokor. Szikes foltokra jó a tamarix. A füzek is igen jók lábvizet helyekre.

A nyírott, élő sövényhez a lucfenyő (Abies excelsa) kitünő; remek szép, nyolc-tíz méteres, pompás fallá fölnevelhető (Kassai Gazdasági Akadémia). Ez azonban homokra és alföldi klíma alá nem való. Szét kell nézni, szépen diszlik-e ez a fa azon a vidéken és ha igen, nagyon ajánlhatom. Szintén hegyvidékre kiváló a gyertyán, hárs is. Az alföldre a fagyfa, eper, akác, galagonya, ha a galagonya özőndék (Pieriscrataegi) nincs elterjedve, gledicsea, Maclura aurantica, Amorpha fruticosa, orgona.

Végül a t. kérdező, ha választott már fát, külön kérdezzék meg majd azt is, miként kell a kérdéses fával eleven szövény létesítés alkalmával bánni.

Végh Kálmán, Mátyás.

Felelet. Szöszösbükköny vetése című kérdésre.

A már évek óta őszzel vetett szöszösbükköny

magját minden nagyobb veszély nélkül el lehet vetni tavasszal, csak hogy a tavaszi vetés jóval kevesebbet terem és a szárazságot nagyon megsínyli. Természetesen minél korábban, még márczius elején, sőt ha lehet, februárban kell elvetni, mert minél később történik annak elvetése, annál ritkább lesz az. A májusi vetést azért nem ajánlhatom, akkor már mohart, kölest, csalamádét, érdemesebb lesz takarmánytermelés végett elvetni.

A tavasszal valószínűleg jelentkező munkatorlás (a mihez az esetleg jelentkező késői kitavaszkodás is hozzá fog járulni) csökkentése céljából nem volna indokolatlan a szöszösbükköny most azonnal január havában elvetni, a mi veszély nélkül megtehető, ha azt az időjárás és a talaj állapota megengedi. Így mindenestre kap annyi zöldtakarmányt a tavaszi vetésre, de a valószínűség a mellett szól, hogy többet. Ebben az esetben tessék támasztéknövényül őszi búzát keverni a szöszösbükköny magja közé.

Mig mint zöldtakarmánynövénynek csak az őszi vetésnek van értelme, addig magtermelés céljából az adott viszonyok szerint őszzel vagy tavasszal vetik. Annak előtte az őszi vetés volt az általános, ujabban Baross eljárása szerint lóbabbal keverten tavasszal, márcziusban vetik. Azt tapasztalták ugyanis, hogy a szöszösbükköny jobb talajon nagyon nehezen köt magot s ezért magtermelés végett a legrégebben istállótrágyázott táblát jelölik ki számára — mert folytonosan virágzik, a virágját elrugja. Lóbabbal keverten azonban ezen hátrányos tulajdonságát mérsékelni lehet. A támasztékul szolgáló lóbab eleinte gyorsan növekedik, a szöszösbükkönyben ellenben kezdetben csak inkább a gyökereit fejleszti. Később azután a lóbabot fejlődésben utólrá, felkapaszkodik rá s kellő világosságához és levegőhöz jutva, meglehetősen magtermést ad. 40. cm. sortávolságra elvetve, kat, holdankint 8—12 q lóbab és 2—3 q szöszösbükkönymagra lehet számítani, a mi a mai magárrakkal nem megvetendő mennyiség. A vetőmagösszekeverés aránya 70% lóbab, 30% bükköny, összesen 120 liter keverék mag egy kat. holdra. Az ilyen vetést Lass-féle kapákkal egy-kétszer meglehet kapálni.

Ezek szerint tehát a rendelkezésre álló mag őszzel és tavasszal egyaránt elvethető s ha zöldtakarmány termelése végett veti, tegye azt azonnal, de legkésőbb, márczius elejéig, ha pedig mag termelése végett veti, akkor ritka sorokban 25—30 cm.-re most vagy márczius elején megfelelő támasztéknövényvel avagy lóbabbal keverten ugyancsak márcziusban vetendő el.

Legány

Pozsony megyéből írják. A drágaság még tart. Tej 32 fill., tojás 16 fill., tyúk 5—8 kor. Választott, 8 hetes malacz drbja 40 kor., süldőt, maglót nem is árulnak, szerencsés, akinek vannak malaczai. A vetések szépek, nem sokkal kevesebb az őszi, mint tavaly. Sok földet viz borít, trágyát kihordani a gyalázatos utak miatt nem lehet. E hó közepéig szántottunk, most igen szép enyhe idő van, a ki teheti még szánthat, sőt szívesen szántanának az emberek, ha a trágyát ki lehetne hordani. Tél még alig volt, de ha beáll, a gyermekek nagy része szobában marad, mert lábballit csináltatni — szegény embernek nem lehet, mikor egy kis foltot egy koronáért varrnak fel.

Birtokpolitikai tanácskozások a Gazdaszövetségben. A Magyar Gazdaszövetség igazgatóválasztmányának határozata kapcsán megindította a tárgyalásokat a jövőben követendő birtokpolitika irányelveinek megállapítására nézve. Az erre vonatkozó tanácskozások Darányi Ignác elnöke alatt folytak le, azoknak a szakértőknak részvételével, a kik a kérdés mezőgazdasági, szociálpolitikai, jogi és pénzügyi vonatkozásával már előzőleg érdemlegesen foglalkoztak.

Felölelték a tanácskozások elsősorban a kisbirtok (parasztbirtok) állandósításának, üzemszerű biztosításának kérdését, különös figyelemmel arra, hogy a parcellázások által okozott káros helyzetek elkerülése szempontjából kívánatos

volna-e ezeket a földbirtok-kategóriákat kivételes magánjogi s különösen örökösödési szabályok alá helyezni. Kiterjeszkedett a tanácskozás a kis- és középirtok instrualásának kérdésére s arra, hogy mely hitelszervezetre lenne szükség abból a célból, hogy a termelés a kis- és középirtokosnál elősegíttessék s ezzel kapcsolatban megvitatás alá került az a kérdés is, hogy nem volna-e kívánatos a kisirtokos népelemet elzárni a váltókölcsönzéstől. Miután a parcellázások mai rendjénél temérdek visszaélés, károsodás történik, a tanácskozások folyamán felmerült az az eszme is, hogy ezek kiküszöbölésére nem lenne-e kívánatos a parcellázások műszaki végrehajtását állami feladatnak nyilvánítani, legalább oly mérvben, a mint ez a tagosításnál történt. A mai haszonbérleti rendszer hiányossága arra indította a tanácskozást, hogy azzal a kérdéssel is foglalkozzék, hogy a jelenleg szabályozott jogintézmény mellett nem lenne-e kívánatos olyan jogintézményt létesíteni, a mely szerint a kötött birtokra ötvenéves vagy hosszabb lejáratu bérleti jog létesíthető az elidegenítés, megterhelés jogosultságával. Miután a mai peres eljárás szörvényessége, bonyolultsága aránytalan terhelket ró a perbevonatokra, kiterjeszkedett a tanácskozás azoknak a módoknak a megkeresésére, a melyek ezeket a megterheléseket enyhíthetnék. A tanácskozásokon leszűrődött elveket a Gazdaszövetség bizalmiférfiai elé terjeszti, azoknak véleményét, és támogatását kérve ki s egyúttal minden kérdésre vonatkozólag szervezi az adatgyűjtést.

A Komárommegyei Gazdasági Egyesület Kürthy István főispán, egyesületi elnök elnöklése alatt tartotta a rendes évi közgyűlést. Ágoston Miklós egyesületi titkár előterjesztésére a közgyűlés mély sajnálatának adott kifejezést, hogy Keleti József 26 évi szolgálat után a vármegyéből eltávozik. A tisztújítás során elnökké egyhangulag ismét Kürthy István választották meg. Alelnököknek megválasztották szintén egyhangulag: Baranyai Géza, Ghyczy Dénes, Konkoly-Thege Imre és Hickisch Károly. Ügyész lett Csepely Dani ügyvéd. Az igazgató választmányba járásokint 20—20 tag választották. Végül Varga Bálint ama felszólalására, hogy mennyire káros lótenyésztésünkre hadvezetőségünknek az az eljárása, hogy a tenyészkancákat is lefoglalja a hadsereg céljaira, élénk helyesléssel fogadtatott az elnök indítványa, hogy miután a vármegyében a Nonius lófajta létesítése elhatározott, ö, mint a vármegyei lótenyésztésbizottság elnöke intézkedik, hogy a lótenyésztésre alkalmas kancák tözskönyveztesse, igazolvánnyal látassanak el és ezen igazolványos kancák az erre vonatkozó miniszteri rendelet értelmében a hadvezetőség által a hadsereg céljaira ne foglaltassanak le.

A törvényhatóságok nem vásárolhatnak közvetlenül gabonát. A belügyminiszter valamennyi törvényhatóság első tisztviselőjéhez rendeletet intézett, melyben közli velük, hogy a beérkezett jelentések száma egyes hatóságok saját szükségletükre való hivatkozással a Haditermény R.-T. és bizományosainak gabonavásárlását megakadályozták. Sőt több hatóság a társaság részére megvett gabona elszállítását is megtiltotta. A miniszter felszólítja a törvényhatóságok vezetőit, hogy az ilyen önkényes eljárás megszüntetésére nézve az alárendelt hatóságoknál intézkedjenek. Nyomatékosan megköveteli a belügyminiszter, hogy a haditermény kikapcsolásával történő gabonavásárlásoktól a hatóságok szigorúan tartózkodjanak és minden gabonabeszerezésnél a Haditermény R.-T. közvetítését vegyék igénybe.

Megszüntetik az ipari üzemek céljára felhasználható gabona és liszt beszerzését. Közöltük, hogy a tarhonyakészítés körül tapasztalt visszaélések megszüntetése céljából legközelebb kormányintézkedés történik és ezt az intézkedésünket most azzal egészítjük ki, hogy az idevonatkozó és legközelebb megjelenő rendelet nem csupán a tarhonyakészítést fogja megszüntetni, de ki fog terjedni mindazokra az iparágakra, a melyek üzemükben búzát, rozst, vagy ezekből készült lisztet dolgoznak fel. A szabánforgó rendelet nagyrészt hatályon kívül fogja helyezni a kormányok mult évi aug. 11-én 2986/915. M. E. sz. a. kibocsátott ama rendeletét, a mely a gabonát és lisztet feldolgozó ipari üzemek céljára felhasználható gabona-, illetve lisztmennyiségek beszerzéséről szól. Ez a rendelet annak idején megengedte többek között a pótkávégyáraknak 60.000 métermázsza rozsnak, a buzakeményítőgyáraknak 110.000 métermázsza búzának (illetve megfelelő mennyiségű lisztnek) a rizskeményítőgyáraknak

pedig 30.000 métermázsza búzának (illetve megfelelő mennyiségű lisztnek) feldolgozását, ezenkívül pedig esetről-esetre engedélyt helyezett kilátásba a száraz sütemény-, kétszersült- és hasonló gyáraknak, valamint a tészta- és tarhonyagyáraknak az igényelt lisztmennyiség beszerzésére és felhasználására. Ezek az iparvállalatok és üzemek eddigelé a szükségelt gabonát, illetve lisztet vagy közvetlenül az üzem helye szerint illetékes, vagy a szomszédos törvényhatóság területén, vagy pedig a Haditermény-Részvénytársaság útján szerezték be. A most kibocsátandó kormányrendelet az itt felsorolt ipari üzemek részére a buza, rozs és liszt beszerzését meg fogja szüntetni és ennél fogva sem közvetlenül, sem a H. T. R. útján többé nyersanyagot nem vásárolhatnak. Az új rendeletnek az a célja, hogy az országban található gabona- és lisztkészleteket kizáróan a lakosság ellátására rezerválja és ezt az álláspontot a kormány az új aratásig az egész vonalon a legszigorúbban fogja érvényre emelni.

Gazdasági földadataink czimvel irt cikket Tisza István gróf az Igazmondó czimű lap mai számába. A fejtegetés Anglia kiéheztető törekvését bélyegzi meg, a mely 115 millió ember elpusztításának a gondolatában fogant. Anglia olyan hideg és kiszámított kegyetlenséggel intézi ezt, a milyenre még az elmúlt századok háborúiban sem találunk példát. Még a semleges államoknak is megtiltja, hogy élelmiszereket szállítsanak mihozzánk. Hadiszernek jelenti ki a búzát, a tengerit. Olyan, minden jogot lábball tipró erőszakkal lép föl, hogy hosszú időn át még a velünk szomszédos Románia sem meri gabonafőleségét hozzánk szállítani. És mintha ellenünk esküdött volna ebben a tekintetben a végzet is. A földművelésre zudult súlyos csapás nehézzé tette a földadatot, de nem lehetetlené. Meg is fogunk birkózni vele, de a nemzet aprajának-nagyjának ugyanazzal a mindennel dacolni tudó áldozatkészséggel kell gazdasági bajjainkkal megküzdenie, a melyet a háboru egyéb megpróbáltatásaival szemben tanusít.

Baranyamegyei gazdák alapítványai. A hadifoglyokat és rabokat alkalmazott baranya vármegyei gazdák Szily Tamás főispán, gazdasági egyesületi elnök vezetése mellett értekezletet tartottak, melynek tárgya volt határozathozatal az adományok mikénti felhasználását illetőleg, melyeket az érdekelt gazdák hálájuk jelölésére a részükre juttatott hadifoglyokért és rabokért önként felajánlottak.

Ezekből az adományokból huszezer korona hadikölcsönkötvényekbe van befektetve. Kimondotta az értekezlet, hogy a gazdák önkéntes adományaiból 10.000 korona adassék át azzal a rendeltetéssel, hogy ennek az összegnek kamatai a háboru alatt és] után a megsebesült, nyomorékká és keresetképtelenné lett katonák, vagy a háboruban elesettek segélyre szorult családtagjainak felszolgálására fordítottassanak. Ha pedig erre már szükség nincs, a kamatokból nevelési ösztöndíj céljaira adassanak ki felső gazdasági iskolát végző baranyavármegyei ifjú részére. A Baranyavármegyei Gazdasági Egyesületnek 10.000 korona adassék át hasonló rendeltetéssel, de azzal a külön kikötéssel, hogy az alapítványi összeg kamataiból több két ösztöndíj létesítendő földműves iskolát látogató ifjak számára. Ezeket kívül megszavazott az értekezlet 2000 koronát az elpusztult felsőmagyarországi falvak újjáépítésére, kisebb összegeket a bolgár Vöröskeresztnek, a fenmaradó összeget pedig a gazdasági egyesületnek alapjai gyarapítására utalta át, kimondván, hogy a gazdák adományaiból a hadifoglyok és rabok tartása czimén még befolyó összegek a Vármegyei Gazdasági Egyesület igazgató-választmányának adandók át közérlelőkre fordítás céljából.

Az erdészeti államvizsga. Az 1916. év tavaszán erdészeti államvizsgát tenni szándékozókat felhivatnak, hogy kérvényüket az ehhez szükséges engedély iránt legkésőbb 1916. évi február hó végéig a m. kir. földművelésügyi minisztérium I/A. főosztályának czimére (Budapest, V., Zoltán-utca 16. szám) bérmentve küldjék be. Az erdészeti államvizsgához való bocsátásra az alkalommal — a selmeczbányai m. kir. bányászati és erdészeti főiskola tanulmányrendelet és rendszabályai IV. fejezetében foglalt erdészeti államvizsgálati szabályzattól (IV. fejezet, 64. §. d) pontjától) eltérően — kivételesen azok is igényt tarthatnak, akiknek gyakorlati szolgálata a vizsga idejéig számítva, a két évet nem éri el, ha igazolják azt, hogy a szabályzatban megkívánt két évi gyakorlati szolgálattal mutatkozó hiányosság önhibájukon kívül valamely — a háboruval kapcsolatos — méltánylást érdemlő ok következtében állott elő.

Tiltakozás a fakartel tulkapásai ellen. A budapesti asztalos ipartestület ma rendkívül látogatott ülést tartott, a melynek egyetlen tárgya volt: tiltakozni a fakartel tulkapásai ellen és védelmet keresni a kormánytól a folytonos áremelések ellen. Az ülésen szenvedélyes felszólalások hangzottak el a fakartel ellen, a mely tulkapásaival a legkritikusabb helyzetbe sodorta az asztalos ipart. Az ipartestület elhatározta, hogy feliratot küld a földművelésügyi és a kereskedelemügyi minisztereknek, a kiket arra akar felkérni, hogy a faárak emelését rendeleti uton tiltsa meg. A feliratban azonkívül arra ké-

rik még a kormányt, hogy fakiviteli tilalmat léptessen életbe és hogy az állami erdőkből megfelelő mennyiségű faanyagot bocsásson az asztalos ipar rendelkezésére.

A gyógyborok adója. A gyógyborokat (például a tokaji aszút), a melyek a patikák áruztása révén kerültek forgalomba, eddig tudvalevően nem adóztatták meg. A pénzügyminiszter most adott esetből kifolyóan kimondotta, hogy a fogyasztás adóját új évtől kezdve a gyógybor után is meg kell fizetni.

Külkereskedelmünk 1915. év szeptemberében. Külkereskedelmi forgalmunk 1915. év szeptember havában ugy a behozatalnál, mint a kivitelnél az előző hónaphoz képest mennyiség szerint nagy csökkenést mutat, érték szerint azonban az emelkedés elég figyelemre méltó. Az adatok az 1915. év szeptember havára 35 millió métermázsza behozatalt tüntetnek fel 187.1 millió korona értékben, kivitelként pedig 2.7 millió métermázsza 169 millió korona értékben. Augusztus havában 165.6 millió korona értékű behozatal és 1049 millió korona értékű kivitel volt kimutatva. Az 1915. január—szeptember hónapok főeredményeit az előző év megfelelő időszakával összehasonlítva, a következő képet nyerjük:

	Behozatal értéke millió koronában	Kivitel értéke millió koronában	Behozatali többlet millió koronában
1914. jan.—szept.	1.340.7	1.169.0	171.7
1915. jan.—szept.	1.167.2	1.176.5	90.7

Ausztriával való forgalmunkat külön vizsgálva, azt látjuk, hogy az előző év január—szeptember hónapjaival szemben csak a behozatal értéke esett vissza, kivitelünk értéke még jóval meghaladja az előző évit. Behozatunk ugyanis Ausztriából az 1915. év első kilenc hónapjában 914.8 millió korona, kivittünk Ausztriába ugyanezen idő alatt 936.3 millió korona értékű árut. A fentiek szerint összes külkereskedelmi forgalmunk mérlege 1915. év első kilenc hónapjában 90.7 millió koronával passzív volt. Ausztriával szemben mérlegünk 21.5 millió koronával passzív.

A rézgálicz-szükséglet fedezése. Gazdakörökből kapjuk a következő figyelemre méltó sorokat: A rézgálicz rekvirálásához az impulzust a mult év tavaszán »Az Újság« egy felszólamlása adta meg s noha kissé elkésve jött a segítség, rengeteg bormérsnek volt a megmentője. Ez évben már folyamatban van a szükségletit összeírás, de épp mert a mult évben az államilag szétosztott rézgálicz késői forgalombahozatala miatt igen sok szőlőtermés pusztult el, szükségesnek látjuk az intéző körök figyelmébe ajánlani, hogy a mindenféle hadiügyekkel elhalmozott közigazgatási hatóságok és hivatalok kezéhez oly időben juttassa a rézgáliczot, hogy ezt még idején megkapja a közönség. Mert a mult évben csak kevésbé is peronoszpórásá lett szőlőtökéket ez évben feltétlenül jó korán kell már preventive permetezni, hogy megmenethető legyen a nagyon csapadékos ősz és tél nedvdus talaja folytán az egész tavasszal várható páras levegő veszedelmes csapásától. Egyben szives figyelmébe ajánljuk az illetékes köröknek, hogy azon mindenféle csoda-arkánium, miket rézgáliczpótlékként kínáltak, semmit nem értek és most a drága napszám és rengeteg költség mellett az ezzel permetezett szőlők teljes mérvben elpusztultak, ha bárhányszor és bármilyen gondosan permeteztek is vele. S hogy akad itt-ott még üzerek kezében rézgálicz, de ezer korona mázsájá.

(—r. —r.)

A szappangyári cikkek forgalombahozatalának korlátozása. A kormány rendeletet adott ki a glicerintartalmu szappangyártási lugmaradék (alflug, fenéklug, glicerinviz), a különféle nyers glicerint, valamint a dinamitglicerint feldolgozása, illetőleg forgalombahozatala tárgyában.

A rendelet életbelépésének napjától kezdve a szappangyárosok kötelesek az üzemükben melléktermékként nyert fenéklugot (alflugokat, glicerinvizet) s glicerinvizeket gyűjteni s az 1916. évi január hó 17. napján meglévő készleteiket az 1916. évi január hó 26. napjáig a termelőik, azonkívül a később hozzájövő készleteket havonként a hónap 1. napján meglévő állapot szerint az illető hónap 8. napjáig a Magyar Olaj és Zsiripari Központ Részvénytársaság czégnek (Budapest, V., Dorottya-utca 1. szám III. emelet 3. sz.) megvételre felajánlani. A melléktermékként nyert fenéklugokat vagy glicerinvizeket kiönteni vagy más célokra felhasználni tilos. A rendelet ma lép életbe.

A hadsereg széna- és szalmaszükséglete. A földművelésügyi kormány a hadvezetőség széna- és szalmaszükségletének biztosítása

érdekében úgy állapodott meg a cs. és kir. hadügyminiszterrel, hogy az egyes hadbiztoságok a törvényhatóság első tisztviselőivel egyetértőleg fogják a hadsereg részére önként felajánlott széna és szalma átvételi árát megállapítani s az ár megállapításnál az illetékes gazdasági egyesület és a gazdasági felügyelő véleménye is meghallgatandó. A megállapítandó árak mindig csak préseletlen állapotban lévő szénára és szalmára vonatkozhatnak. Együttal felhívta a földművelésügyi miniszter a hatóságok útján a gazdaközönséget, hogy a saját szükségletét meghaladó széna- és szalmakészletét önként ajánlja fel az illetékes hadbiztoságnak, minthogy e termények requirálása esetén csak alacsonyabb térítési árat fog érteni kaphatni. Az önként felajánlandó széna- és szalma préselésére a hadbiztoságok külön fognak a tulajdonosokkal, vagy esetleg másokkal megegyezni. Az árak a lehetőség szerint úgy állapítandók meg, hogy azokban a szénának és szalmának a vasuti állomáshoz préselt állapotban történő szállítása bentfoglaltassék, ha pedig ez nem volna lehetséges, a préseletlen széna és szalma ára a vasuti állomás távolságának figyelembevételével, vagy pedig a fuvardíj kilométerenként egységesen állapítandó meg.

Ujborvásárlás a hadsereg részére. A földművelésügyi minisztérium a hadsereg részére eddig csak óbort vásárolt, de a hadügyminiszterrel újabb folytatott tárgyalások eredményeképpen a földművelésügyi minisztérium legközelebb megkezdi idei borok vásárlását is, még pedig közvetlenül a termelőktől. Az erre vonatkozó részletes feltételeket legközelebb fogja a minisztérium nyilvánosságra hozni. A mely szőlősgazdának tehát még van eladatlan bora, annak módja lesz azt a hadsereg részére leendő megvétel végett felajánlani. A borok bevásárlására, összegyűjtésére és kezelésére a minisztérium azokon a vidékeken, a hol állami közpinczék vannak, ezeket is igénybe fogja venni.

A hortobágyi öntözőművek. Debreczeni tudósítónk jelenti: Közel két éve folynak már a hortobágyi öntözőművek létesítésének munkálatai, melyeket azonban a tervezett idő alatt a háboru okozta vis major miatt nem lehetett befejezni. Debreczen város tanácsa most feliratot intézett a földművelésügyi miniszterhez, melyben tudatja, hogy az előirányzott 650.000 korona nem fedezi a költségeket s engedélyt kért arra, hogy a Hortobágyi Halgazdaságot bérleti részvénytársaságtól 190.000 koronát felvehesse. Az öntözőműveket előreláthatólag ez év december hó 31-ig fogják teljesen elkészíteni, de a halgazdaságot már márczius hóban üzembe helyezik.

A budapesti ipari és kereskedelmi munkásközvetítő intézet jelentése az 1915. év III-ik negyedéről. A budapesti ipari és kereskedelmi munkásközvetítő intézet közvetítési forgalma a f. év III-ik negyedében az előző év ugyanazon negyedének közvetítési forgalmához képest a következő volt:

a) Munkaalkalom kereslet. Az előző évnegyedről áthozott és az 1915. év III-ik negyedében bejelentett 13.713. Az előző évnegyedről áthozott és az 1914. év III-ik negyedében bejelentett 29 683. Apadás az idén 15 967.

b) Munkaalkalom kínálat. Az előző évnegyedről áthozott és az 1915. év III-ik negyedében bejelentett 15.467. Az előző évnegyedről áthozott és az 1914. év III-ik negyedében bejelentett 16.460. Apadás az idén 993.

c) A sikeres közvetítések, illetőleg munkaviszonykötések száma. 1915. III-ik negyedében 7416, az 1914. év III-ik negyedében 8772. Apadás az idén 1456.

Száz munkaalkalom kínálásra esett 86,7 munkaalkalom kereslet és 47,9 sikeres közvetítés. Az évnegyed utolsó napján nyilvántartásban maradt férfifoglalkozású munkaalkalom kereslet száma az 1914. év ugyanazon napon nyilvántartott 2339-el szemben 1346-ra apadt le; a női foglalkozásnál ellenben 370-ről 887-re emelkedett.

A közvetítési forgalom tehát mind a három irányban visszaesett s ennek oka egyrészt a munkáshiány, másrészt az a körülmény, hogy a munkáspiacra kerülő munkaerők túlnyomó része most már jobbára csökkent és selejtes munkaerő.

A gazdák panasza a korpahiány miatt. A »Köztelek« legutóbbi számában a következőket írja a korpahiányról: »A Korpaközponttól vett értesülésünk szerint a korpa szétosztásban december hó végén mintegy kétheti kényszerű szünet állott be, minthogy a malmok — köztudomás szerint — amugy is gyenge s újabban még szénhiánnyal is megbénított őrléséből a legnagyobb rész a hadvezetőség számlájára megy. A katonai kincstár ugyanis akkor, a midőn a Korpaközpont megkezdte működését, saját őrléséből kölcsönképpen mintegy 15 000 q korpát engedett át a mezőgazdasági szükséglet fedezésére, most azonban a kölcsönadott korpamennyiségnek részletekben való visszaszolgáltatását követeli s a december végén történt őrlésekből nyert korpát ugyszólván teljes mennyiségben magának foglalta le. Ilymódon a gazdaközönség igényeinek kielégítése még nehezebbé vált, mint a minő már eddig is volt s bár az őrlesek remélt fokozódása előreláthatólag javítani fog valamit a helyzeten, mindenestre az abraktakarmányokkal való legnagyobbfoku takarékosagra és a nehézségeket méltányló türelemre van szükség állattartó gazdáink részéről.«

A tavaszi mezőgazdasági munkák. A munkás és igaerő hiánya folytán nem voltak az őszi vetési munkák egész terjedelmükben elvégezhetőek és így ezeknek tavasszal kell minden körülmények között sorát ejteni. Több ízben volt alkalmunk közölni, hogy a földművelési minisztérium nagyarányú előkészületeket tett e munkálatok zavartalan biztosítására és pedig nemcsak munkáscsoportok szervezése, valamint gépek és vetőmagvak beszerzése tekintetében, hanem oly irányban is, hogy a vidéki gazdasági egyesületek bevonásával ugyszólván megyszerte fogják az elvégzendő munkákat szervezni. Nevezetesen vidékenként bizottságot alakítanak és ily módon állapítják meg a teendők eredményes elvégzéséhez felhasználandó munkaerőt, gépeket és vetőmagvakat. Ugyane bizottságoknak kell megállapítani a munkálatok sorrendjét is abból a célból, hogy ezek torlódás nélkül egymás után elvégezhetőek legyenek. Nagyjából az a benyomásunk, hogy bizalommal tekinthetünk ezen előmunkálatok sikere elé és így valószínű a jövő évi termésnek a mai viszonyok között kielégítő hozama. Nem győzzük azonban eléggé hangsúlyozni, hogy az így folyamatban lévő munka egyik legfontosabb teendőnknek és eredményéhez nagy nemzeti érdek fűződik. Ehhez képest kívánatos nemcsak a legtökéletesebb fegyelem, hanem a munkára való készség is, a mely utóbbi tekintetében a legnagyobb energiával, sőt ha kell, a legkíméletlenebb erőszakkal is kell az arra hivatott tényezőknél eljárniok.

A vetés Horvátországban. Zágrábról írják: A munkaerőben és igavonó állatban összel mutatkozott hiány folytán a bevetett terület Horvátország különböző vidékén is csökkent, az időjárás sem volt legutóbb kedvező az ősziakra, minélfogva a horvát lapok arra buzdítják a gazdákat, hogy tavasszal igyekezzenek pótolni a mulasztást.

A kukoricza-requirálás. Temesvárról írják: Temes vármegye közigazgatási bizottságának ülésén az alispán kijelentette, hogy a vármegyéből igényelt 540.000 q kukoriczával szemben legföljebb csak 237.317 métermázsza áll rendelkezésre. Ezt tudomására hozta a földművelésügyi minisztériumnak, a ki ennek megfelelő mértékben leszállította az igénylést. Eddig 2376 métermázsza tengerit már el is szállítottak a megyéből. — Szegedről írják: A földművelésügyi miniszter tudvalevően 350 vagon tengeri requirálását rendelte el Szegeden, de az összeírás eredménye csak 17 vagon lett. Somogyi Szilveszter dr. polgármester szombaton bejelentette Bartóky államtitkárnak, hogy Szegeden több kukoriczát nem lehet összeszedni. Az államtitkár tudomását vette a jelentést, de megjegyezte, hogy országosan fogják a tengerit felkutatni.

A pestmegyei tengerikészletek requirálása. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye ma déltől tíz órákor tartotta rendes bizottsági közgyűlését, melyen gróf Ráday Gedeon főispán elnökölt. A gyűlésen Antal bizottsági tag szóvá tette a tengerirequirálásokat és panasolta, hogy elveszik a kisizdák tengerijét. Az alispán válaszában kifejtette, hogy a hadsereg számára az ország termésének csak egyötöde szükséges, a többi megmarad a nagyközönségnek. A kisgazdákkal szemben a legnagyobb méltányossággal fognak eljárni. Ha sikerülne a kormány kívánságát teljesíteni és a 400 ezer métermázsza morzsolt tengerit beszállítani, akkor a kérdés meg lenne oldva. De ez lehetetlen, mert Pest megyében nem volt termés. Amíg a kormány kívánja a kirótt mennyiség behajtását, addig a mizériák állandóak lesznek. Báró Förster Aurél indítványára, hogy a minisztérium követelését utasítsák vissza, azt válaszolja, hogy a kormány nem változtathat a dolgon. Dr. Kéglly János ismertette a baj eredeti okát. A kormány ugyan egység és kulcs szerint állapította meg ezt a meny-

nyiséget, amelyet az egyes vármegyéktől követel már pedig vannak vármegyék, melyek rendes időben is exportáltak kukoriczát, vannak, amelyek már akkor is importáltak. Adják tehát tudtára ezeket a minisztériumnak. Fazekas alispán megnyugtató szavai után áttértek a lovak requirálása körül felmerült panaszokra.

Luczerna és lóheremag beszerzése. Állatállományunknak legnélkülözhetetlenebb, legbecesebb nyári s téli takarmánya a luczerna és lóhere, ugyannyira, hogy csak ott lehet az állatállomány igazán fejlett, a hol a gazdák sok luczernát és lóherét termesztnek. Az előrelátó gazda természetesen nemcsak takarmányul termesztje ezeket a növényeket, de legalább annyi magnak valót is hagy azokból, a mennyivel saját szükségletét fedezheti. Azok a gazdák, a kik a múlt évben így jártak el és most a tavaszi vetéshez szükséges maggal rendelkeznek, könnyen, minden külön kiadás nélkül vethetik be a lóherének, vagy luczernának szánt táblákat, míg a kiknek be kell szerezni a magvakat, azoknak rendkívül drágán kell azt megfizetni. Rendkívül sok csiraképességét elvesztett mag van jelenleg forgalomban, nem ritkán olyan, a melynek csak 5—6% a csiraképessége. Hogy tehát ilyen károsodástól óvják magukat a gazdák, csak olyan magot vegyenek, a mely hivatalosan ólomzárva van, vagy a melyet előzetesen csiraképességére nézve megvizsgáltak. A vizsgálatot a magyar királyi vetőmagvizsgáló állomások (Budapest, Kolozsvár, Keszthely, Kassa) a gazdák részére ingyen végzik.

A cukorrépatermelés biztosítása. Wienből írják: hogy a cukorrépatermelés kérdéséről ankétet tartottak, a melyen a cukorrépatermelő mezőgazdák képviselői betervezték azokat a feltételeket, a melyek mellett számítani lehet megfelelő cukorrépatermelésre. Különösen azt hangsúlyozták, hogy a termelési költségek emelkedése, továbbá a gyárba való beszállítási költségeknek várható növekedése a legnagyobb mértékben szükségessé teszi a repaárak felemelését. A cukorgyárak képviselői is azon az állásponton voltak, hogy a repa árának felemelése teljesen méltányos és ugy a gyárak, mint a termelők megegyeztek arra nézve, hogy a hosszulejárati repaszállítási szerződések, a melyek még a régi fix árak mellett kötelezik a gazdákat a repát szállítani, hatályon kívül helyezendők. Az osztrák kormánykörök ugy határozta, hogy ebben a kérdésben az érdekelttség bevonásával ismételen tárgyalni fognak.

A cukorrépatermelés fokozása. Barabás D. Sándor ur, gazdálkodó, cikket küldött be nekünk, a melyben a cukorrépatermelés emelésére hívja fel az érdekeltek figyelmét. Ez volna véleménye szerint legalkalmasabb, hogy a háborus körülmények között visszafejlődésben levő más termelési ágak pótlásául szolgáljon. A répatermelés abnormis viszonyai kiegyenlítették azt a minőség szerint való osztályozást, a mely egyes vidékek közt a répatermelés tekintetében eddig kialakult. Ma már azok a vidékek, a melyek eddig rosszabb minőségű repát termeltek, alig fognak háttérbe szorulni az elismerten jó repát termelő vidékek mögött. Az Alföldön, főleg Szolnok vidékén, Békésben és Arad megyében sokkal több repát kellene termelni, mint a mennyit eddig produkáltak. Jól járnának ezzel a gazdák, mert földjükből nagyobb járadékot biztosíthatnának, jól járna a munkásnép, főleg az asszonyok és a gyerekek, a kiknek a repa megmunkálása biztos kenyeret adhatna, jól járnának a cukorgyárak is, a melyeknek nagy szükségük van nyersanyagra. A gyáraknak e cél érdekében komoly propagandát kellene kiejteni és ezzel közreműködni ama nagy feladat teljesítésében, hogy számos elhanyagolt és rosszul kezelt birtokon, okszerű és jövedelmező gazdasági munka vegye kezdetét. A cukorrépatermelés fokozásához nagy szociális és gazdasági érdekek fűződnek és ezek az érdekek közösek a gazdaközönség és cukorgyárak között.

Kerti dohánymag értékesítése. Az olajsajtólás céljaira szolgáló dohánymaggyűjtés az előjelek szerint ugy látszik, már ezidén is fog bizonyos sikerrel járni, bár a nagy kertész- és munkáshiány, de főleg az akció késői megkezdése az eredményt ezuttal fölötte hátrányosan befolyásolta. Egy nagybirtokos december hó végén tizenkilencz szak összegyűjtött kerti dohánymagot szolgáltatott be a budapesti dohánymagbaváltó hivatalhoz, melyért a mag vételára és fuvarpótlék ezimén kétszázhatvan koronát fize-

tett ki a hivatal. De ez csak kezdete a további dohánymagszállítmányoknak, mert mint értesülünk, a budapesti beváltó hivatal körzetében ezidén körülbelül 350 métermázsa kerti dohánymag beszületése várható, a melynek ellenértéke mindenesetre tekintélyes összeget képvisel a dohánytermelők jövedelmét lényegesen fogja szaporítani.

A len- és kendertermelés kiterjesztése. A központi hatalmak kormányai nagy súlyt helyeznek arra, hogy ez évben a len- és kendertermelés a lehetőséghez képest kiterjesztésük. Mint lapunknak jelentik, Németországban most fejezték be a mezőgazdák szervezeteivel folytatott tanácskozásokat, melynek során teljes megállapodásra jutottak a szükséges állami támogatások tekintetében. Ez a megegyezés lehetővé teszi, hogy a hadsereg szükséglete fedeztessék, még pedig oly módon, hogy a tartalékban lévő gyapotkészletek érintetlenül maradjanak. A földművelésügyi minisztérium nálunk is foglalkozott e nagyfotosságu kérdéssel, melynek egyik lényeges részlete a honvédelmi miniszter most kiadott rendelete a len- és kendermunkások felmentéséről. Ez oly módon fog történni, hogy az illetékes főispán tesz előterjesztést a len- és kenderkészítéssel, vagy termeléssel foglalkozó üzemek és nagyobb birtokosok ilyen alkalmazottainak, (mint tisztviselők, munkavezetők, fűtők, osztályozók stb.) legfeljebb három hónapig terjedő időre leendő felmentése iránt. A felmentés úgy az A), mint a B) osztályú népfelkelésre kötelezettekre is kiterjed.

Kik kérhetnek három havi szabadságot? A honvédelmi miniszter felhatalmazta a honvéderületi parancsnokságot, hogy közgazdasági érdekből, különösen méltánylást érdemlő esetekben az alábbi foglalkoztatást üzőknek, előre meghatározott időre, de legfeljebb három hónapra, szabadságot engedélyezhessen: önálló mezőgazdáknak, nagybirtokosoknak, mezőgazdasági szövetkezetek egyes tisztviselőinek, illetve alkalmazottainak, mezőgazdasági célra szükséges kovácsoknak és bognároknak, iszapnoknak, béresgazdáknak, majorosoknak, udvarbíróknak és ezek üzemvezetői, felügyelői, gépészeti személyzetének, molnárok és halászoknak, kádároknak (legfeljebb hat hét), serfőzőknek és alagcsővezőknek. A kérelmeket a közigazgatási hatóság fejei, illetve a főispánok véleményezik.

A gazdák rézgálicszükséglete. Legutóbb már a parlamentben is szóba került a rézgálichiány, a melyről igen megnyugtató kijelentéseket tett a földművelésügyi miniszter, közölve, hogy gondoskodás történt megfelelő mennyiségű rézgálic beszerzéséről. A gazdák nagyon várták már ezt a megnyugtató kijelentést. Néhány vidéki gazdasági egyesület tudatta tagjaival, hogy már a közeli jövőben adhat nekik rézgálicot, még pedig kilogrammonként nyolcz koronás áron. Kissé borsos ár, de mindennél fontosabb, hogy sikerült végre rézgálicot szerezni. Egyik másik vidéki város, — köztüük Szeged is — vásárolt a semleges külföldön rézgálicot. A városnak ma husz vagon rézgálic van. Szegedről írják nekünk, hogy a földművelésügyi miniszter Gerle Imrét, a Homoki Szőlősgazdák Egyesületének elnökét Szerbiába és Törökországba küldte, hogy az ottani rézgálicot a rézgálictermelés szempontjából tanulmányozza.

Borkivitel Romániából. Bukarestből jelentik: Az ideai román bortermést 22 millió hektoliterre becsülik. Minthogy ez a belföldi fo-

gyasztást messze meghaladja, egy bizottságot küldtek ki a kérdés tanulmányozására. Az általa benyújtott javaslat értelmében az ideai termés egyharmadának kivitelét megengedték. Ez 30 millió leit jelent.

Angol-francia gabonavásárlás Romániában. Bukarestből jelentik nekünk: A középponti bizottság az 1915. évi termésből egy angol csoportnak 80 000 vasuti kocsira való huzát adott el 3200 leies áron. Az áru addig, a mig az átvétele nem lehetséges, a tulajdonosnál marad, mert most angol vagy francia kikötő felé Romániából nem lehet a kivitt lebonjolítani. A többi föltétel olyan, mint a minót a bevásárlóközéppont Németország, Magyarország és Ausztria gabona-vásárlása alkalmával szabott Franciaország Romániában állítólag 65 000 vasuti kocsira való különböző gabonanemű, főleg árpa és kukorica vásárlása ügyében tárgyalt. Az angol-francia gabona-vásárlás, a kivitt költségét is beleszámítva, körülbelül 550 millió lei.

Rokkantságok és a konyhakertészet. Kner Izidor gyomai nyomdatulajdonos írja: Bolgár kertészek özönét szállította tőlünk haza a háboru. A derék emberek, a kik a bolgár hadüzenet előtt tizszeres földhasznbér daczár garadával küldték a pénzt Bulgáriába, a háboru után javarészt bizonyára otthon, a hódított területeken keresnek majd megélhetést s árván marad a konyhakertészetünk az árdrágítók nagy örömeire. Ezen a bajon sürgösen kell segíteni. Célszerű volna, ha az állam ilyen kertészkedésre oktató ki kisebb rokkantságban szenvedő katonáinkat, hogy aránylag kevés munkával, néhány hónapi tevékenységgel nyugodt életmódot biztosítsanak maguknak. Jó mulákkal felszerelt béna katonák teljesen alkalmasok lennének a kertészkedésre. Az ügy igen sürgös; gyorsan kell nyélbeütni a dolgot, hogy rokkantságunk tavasszal megkezdhesék munkájukat.

A bornak suly szerinti mérése. Mint ismeretes, a MSzOE a hordók helytelen és gyakori hitelesítéséből származó kellemetlenségek elkerülése végett fölvetette az eszmét, hogy úgy, a mint a külföldön és a nemzetközi forgalomban szokásos, nálunk is át kellene térni a bornak suly szerinti eladására. A kereskedelmi miniszter a kereskedelmi szaktestületektől véleményt kért arról az indítványról, hogy a bor a jövőben suly szerint hozassék-e forgalomba. A meghallgatott czégek tulnyomó része a mai rendszer föntartása mellett nyilatkozott, egyesek azonban a nagykereskedelemben a suly szerinti adás-vételt »fakultatív« alkalmazhatónak véleményezik. Ez tehát azt jelenti, hogy a mai ellenőrizhetetlen visszaélések, melyek úgy a termelőt, mint a kisvevőt fenyegetik, beláthatatlan időig megmaradnak.

Az oroszok mezőgazdasági gép-vásárlása. Pétervárról jelentik: A miniszterelnök 6 millió rubelnyi összeget engedélyezett a mezőgazdasági gépeknek Svédországban, Dániában, Amerikában és más semleges országokban való bevásárlására. Ezt az intézkedést azzal okolják meg, hogy a hiányzó emberi munkaerőt gépekkel pótolják.

Felelős főszerkesztő, kiadótulajdonos: **ORDÓDY LÁSZLÓ.**
Szerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN.**

Jelentés a budapesti takarmányvásárról

1916. évi január hó 21-ik napján.
Hozatalok és árak.

I. Szálas takarmányok.	Fölhozatal	Árak
	mm.-kint	fillérekben
1. Réti széna I. rendű, ó	20 szekér	1600—1800
2. " " II.	115 "	1100—1500
3. " " I. r. új (csak jun. jul.-ban)	"	"
4. " " II. " " " " " "	"	"
5. Sarjuszéna	"	"
6. Muharszéna	60 "	1700—2200
7. Luczernaszéna	8 "	1800—2200
8. Lóhereszéna	"	"
9. Kölesszéna	"	"
10. Zabos búkköny széna	25 "	1400—1800
11. Takarmányszalma (árpa)	"	"
12. Tengeriszár	"	"
Összesen szálas takarmány:	228 szekér	
átlag á 1300 kg.	Összes suly: 296,400 kilogramm.	
II. Szalma szalomfélék.		
13. Alomszalma	60 szekér	900—1000
14. Zsuppszalma	10 "	1200—1400
15. Szalmaszeeska	2 "	1200—1400
16. Réti széna III. rendű, csomagolásra	15 "	900—1000
Összesen szalmafele:	87 szekér	
átlag á 1100 kg.	Összes suly 95,600 kilogramm.	

A vásár forgalma.

Legtöbb széna érkezett honnan? Alsónémedi, Ócsa és Gyónról.
Legtöbb szalma érkezett honnan? Üllő, Dány és Laczházáról.

S Z E S Z.

A szeszüzletben legutóbbi jelentésünk óta a helyzet nem változott. A forgalom nagyrészt a régebbi előjegyzések részbeni elszállítására szorítottak és újabb üzlet alig létesül: A hivatalos kimutatás szerint az 1915. decemberi termelés az 1914. évi termeléssel szemben 15.864 hektoliterrel kisebb, a fogyasztás pedig ugyanazon időben 15.219 hekt. emelkedett, így tehát készlet nem lehet és a szeszhiány továbbra is kísért.

Finomított szesz adózás a kartell által 360—370 K kelt, ellenben kartellen kívüli finomítottól alig van ajánlat.

Denaturált szesz változatlanul szilárd és nagyban 135 kg. kisebb tételekben 140 kg. kelt el.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyersszeszben gyér volt a kínálat és a kínált tételek teljes maximális árban találtak elhelyezést.

NYILTÉR.

10 rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

**VÉDJÜK MEG
A MAI ÉRTÉKES
ÁLLATÁLLOMÁNYT!**

**A borjak felnevelése legjobban
sikerül, ha mindjárt születésük
után beoltatjuk azokat**

**BORJUTÜDÖLOB ÉS
BORJUVÉRHAS ELLEN.**

Mert: ezek a ragálycsirák a legveszedelmesebbek az újszülöttekre és ezek ellenében módunkban van szérumozással **HATÉKONYAN** védekezni.

A megfelelő szérumok hazánkban a

Jenner-Pasteur Intézetben

**Budapest, VIII., Rökk Szilárd-utca 39. sz. a.
készülnek.**

Az Intézet első és eredeti termelési helye hazánkban az összes állatgyógyászati szérumoknak és a készítmények államilag felülvizsgálatnak

**Benzint
Benzolt
Nyersolajat
Gépolajokat**

**Hengerolajat
Gépzsirt
Kocsikenőcsöt
Karbolineumot**

előnyös áron szállit:

**Elfer M. olajgyára Wien I. Krugerstrasse 3.
Magyar levelezés!**

A DEYL-féle speciális szabadalmazott kapálógépek önműködő kapakéskeretekkel és kormányzókészülékkel,

mindennemű kapásnövények számára korszakalkotó lendületet adtak különösen a répaművelésnek. Ezen speciális répaművelő eszközöket a könnyű súly és egyszerű kormányozhatóság mellett a kapakéskeretek speciális elhelyezése, beosztása és a **kézimunkát teljesen pótló** működése jellemzik. Alig ismerünk eszközt, mely a munkáskéz hiányát és kvalitatív munkáját ily megfelelően és kifogástalanul pótolná, sőt sok esetben felül is mulja. A szabadalmazott kormányzókészülék egy pillanat alatt könnyen kiemeli az egész kapaszerkezetet, miáltal a vonóállatoknak a sorból való netáni kilépése ki van zárva. A kapakéskeretek alkalmazása független a másgyártmányú gépeknél alkalmazott bonyodalmas szerkezetektől, a rajtuk alkalmazott kis vezetőkerekek lehetővé teszik, hogy a kapakések teljesen a talaj egyenetlenségéhez simuljanak, miáltal a kések mélyjaratukat feltétlenül és mindenkor betartják. ♦♦♦♦♦

A kapakések alkotta paralelogram változatlanul egyenlő metszési szöget biztosít, a kapák elmés elrendezése következtében a répa eltemetése vagy megsérülése teljesen lehetetlen, amellett a kapák egészen a növény sorok **közvetlen közelségében dolgozhatnak.**

Kizárólagos egyedélárusítás Magyarország részére:

Bächer Rudolf-Melichar Ferenc

Magyarországi Vezérképviselő: **SZŰCS ZSIGMOND,**

Budapest, VI., Teréz-körút 26. szám.

Ezen óriási előnyökre vezethető vissza a DEYL-kapák elterjedése és közkedveltsége a kontinensen, mert a gyakorlati gazdák mindjárt felismerték ezen eszközben a répaművelésnek gépi erővel célszerűbben és gazdaságosabban elérhető módját a jelen munkáshiány és munkabér közepette, amint az kézimunkaerővel keresztülvihető nem volna. A 2-5-soros egy ökör- vagy ló befogására alkalmas villarudakkal ellátott DEYL-kapák a sorköz-távolság szerint 12-18" azaz 30-45 cm.-ig állíthatók be. Az 5-8-soros 16" sorközszélességre beállítható **négykerekes** DEYL-kapák előállvánnyal és kormányzókészülékkel vannak ellátva. Ezen kapáknál a kapáló szerkezetnek külön célra szerkesztett rögzítője segítségével a répasorok keresztirányban is átvághatók, ami az egyezés munkáját lényegesen megkönnyíti, sok esetben fölöslegessé is teszi. Ajánljuk, úgy a kapálógépek, mint a már üzemben levő kapák tartalékrészeinek sürgős megrendelését, mert a munkás- és nyersanyaghiány folytán a DEYL-gyár teljesítőképesége lényegesen kisebb.